

Význam vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky

Tomáš Hudeček

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš Hudeček**
Osobní číslo: **H15311**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Andragogika v profilaci na řízení lidských zdrojů v neziskové sféře**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Význam vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti vzdělávání dospělých, dalšího vzdělávání vojáků a vzdělávacího systému v české armádě.
Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.
Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníkového šetření.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BENEŠ, Milan. Andragogika. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-4824-5.

CHRÁSKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

PALÁN, Zdeněk. Základy andragogiky. Praha: Vysoká škola J. A. Komenského, 2003. ISBN 80-86723-03-8.

PRŮCHA, Jan. Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-170-3.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIC. Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice. Brno: Masarykova univerzita, 2008. ISBN 978-80-210-4779-2.

VETEŠKA, Jaroslav a Michaela TURECKIOVÁ. Kompetence ve vzdělávání. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1770-8.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Lenka Venterová**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **28. listopadu 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2018**

Ve Zlíně dne 28. listopadu 2017

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 23.2.2018.

Tomáš Hrubý

1) Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k vyšší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá významem vzdělání příslušníků Armády České republiky v jejich profesním rozvoji. Teoretická část popisuje problematiku andragogiky a její uplatnění při edukaci vojáků. Zabývá se klíčovou oblastí vzdělávání dospělých, a to profesním vzděláváním. To je pojato jak obecně, tak se zaměřením na profesní rozvoj vojáků. Je zde vysvětlen důležitý přínos vojenské akademie ve Vyškově. Přináší vhled do vojenského vzdělávacího systému, kde popisuje strukturu vojenské střední školy a vyšší odborné školy v Moravské Třebové a také nabízí pohled do systému vojenských vysokých škol. Praktická část bakalářské práce zjišťuje reálný význam dosaženého vzdělání a jeho vliv na profesní rozvoj příslušníků AČR. Objasňuje nám také vnímání významu profesního vzdělávání a vojenského vysokoškolského vzdělání pro profesní rozvoj. Kvantitativní výzkum byl realizován formou dotazníkového šetření.

Klíčová slova: andragogika, Armáda České republiky, edukace, profesní rozvoj, profesní vzdělávání, příslušník AČR, vzdělání, vzdělávání dospělých

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the importance of education of members of the Army of the Czech Republic in their professional development. The theoretical part describes the problems of andragogy and its application in the education of soldiers. It deals with the key area of adult education through vocational education. This is conceived both in general and with a focus on the professional development of soldiers. An important contribution of the Military Academy in Vyškov is explained here. It brings insight into the military education system, which describes the structure of the military high schools and colleges in the Moravian Třebová and offers a look into the system of military colleges. The practical part of the bachelor's thesis identifies the real importance of education and its influence on the professional development of members of the ACR. It also clarifies the perception of the importance of vocational education and military higher education for professional development. Quantitative research was carried out in the form of a questionnaire survey.

Keywords: andragogy, Army of the Czech republic, education, professional development, professional education, member of the ACR, education, adult education

Na tomto místě bych rád poděkoval paní Mgr. Lence Venterové z Ústavu pedagogických věd za ochotné vedení, vstřícné jednání, výbornou komunikaci a podporu při zpracování bakalářské práce. Zejména děkuji za porozumění a lidský přístup, který mi poskytla. Dále bych rád poděkoval panu docentu PhDr. Mgr. Jaroslavu Balvínovi, CSc., za celkový odborný přístup, podporu při studiu na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a za zastřešení bakalářské práce a podpoře při jejím zpracování.

Motto:

„Výchova by měla být taková, aby to, co je nabízeno, bylo přijímáno jako cenný dar, ne jako povinnost.“

Albert Einstein

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I. TEORETICKÁ ČÁST	11
1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM A ZÁKLADNÍM POJMŮM	12
1.1 STAV ZKOUMANÉHO TÉMATU V LITERATUŘE A DOKUMENTECH	13
1.2 VZTAH TÉMATU K ANDRAGOGICE	16
1.3 K ZÁKLADNÍM POJMŮM	17
2 ANDRAGOGIKA JAKO NEDÍLNÁ SOUČÁST EDUKACE VOJÁKŮ	19
2.1 ANDRAGOGIKA A JEJÍ VYUŽITÍ PŘI PŘÍPRAVĚ VOJÁKŮ	22
2.2 PROFESNÍ VZDĚLÁVÁNÍ A PŘÍPRAVA NA VÝKON POVOLÁNÍ.....	28
2.3 PROFESNÍ ROZVOJ VOJÁKŮ V AČR.....	30
3 VOJENSKÉ VZDĚLÁVACÍ SYSTÉMY	34
3.1 STŘEDNÍ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ	35
3.2 UNIVERZITA OBRANY V BRNĚ	37
3.3 UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE	39
II. PRAKTICKÁ ČÁST	41
4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU	42
4.1 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A VÝZKUMNÝ CÍL.....	43
4.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY A HYPOTÉZY	43
4.3 METODA SBĚRU DAT	44
5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A ANALÝZA DAT.....	46
5.1 ANALÝZA DAT Z DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ.....	46
5.2 VERIFIKACE HYPOTÉZ.....	63
6 SHRUTÍ VÝZKUMU	68
7 DISKUSE	70
8 DOPORUČENÍ.....	73
ZÁVĚR	76
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	78
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	81
SEZNAM GRAFŮ	82
SEZNAM TABULEK.....	83
SEZNAM PŘÍLOH.....	84

ÚVOD

Žijeme v postmoderní době a naše společnost je charakterizována jako postindustriální. Je to doba vyznačující se moderními technologiemi, vědeckými objevy na poli genetiky či nanotechniky. Ale také se dnešní doba vyznačuje hektickým a uspěchaným způsobem života. Současná společnost prožívá dynamické změny, kterým je nucena se neustále přizpůsobovat. Učení a vzdělávání je nezbytným procesem, který se snaží reflektovat dynamiku změn naší společnosti. Dosažené vzdělání a kompetence k výkonu profese jsou nepostradatelnou výbavou úspěšného člověka. Můžeme se bavit o tradičním školském edukačním přístupu a také nesmíme opominout stále rostoucí význam dalšího vzdělávání. Klíčovým sektorem se v rámci dalšího odborné přípravy je profesní vzdělávání. Obecně celoživotní učení je nezbytnou součástí profesního i osobního růstu. Aby jednotlivec obstál v dnešní společnosti, musí se neustále vzdělávat. Společenské nároky jsou kladeny především na jazykové schopnosti, počítačovou a informační gramotnost a neposlední řadě sociální dovednosti.

Armáda České republiky tvoří jakýsi pomyslný vzorek populace. Lidé sloužící v armádě jsou pro službu vybíráni podle specifických požadavků. Tyto požadavky by se daly charakterizovat jako podmínky a nároky, které jsou kladeny na příslušníky ozbrojených složek. Podmínky pro vstup do armády jsou vyjádřeny jako dobrý zdravotní stav, fyzická zdatnost, psychická odolnost a vzdělání. Důležité jsou osobnostní předpoklady každého jedince, který až na výjimky pracuje v kolektivu a je součástí týmu. Uchazeč o vstup do armády musí zvládnout základní výcvik ve vojenské akademii se sídlem ve Vyškově. Tato instituce hraje klíčovou úlohu v náboru a výcviku nováčků, zájemců o vstup do AČR. Velmi důležitým kritériem je dosažené vzdělání, které je určující pro služební zařazení. Díky dosaženému vzdělání se otvírají každému jednotlivci specifické možnosti kariérního postupu. Armáda má zájem o například technicky vzdělané jedince, kteří mají ambice se dále rozvíjet a zvyšovat své kvalifikace a odbornosti. Velmi vítanou skupinou jsou muži i ženy jazykově vzdělání, zejména se cení zvládnutí anglického jazyka.

Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části je popsána problematika andragogiky a jejího uplatnění při edukaci vojáků. Jsou zde popsána teoretická východiska a definovány pojmy z andragogické problematiky. Práce se zaměřuje na definování a vymezení andragogiky a jejich specifických složek při edukaci dospělých. Rozveden je teoretický základ profesního vzdělávání a jeho aplikace při dalším odborném vzdělávání

vojáků, které přímo souvisí s profesním rozvojem. Dále popisuje vojenský vzdělávací systém.

Praktická část se zaměřuje na analýzu vzdělání příslušníku Armády České republiky. Výzkum je zaměřen na to, jak příslušníci Armády České republiky vnímají význam dosaženého vzdělání v závislosti na profesním rozvoji. Zkoumá, jaká je úroveň a druh dosaženého vzdělání, jaký mají vojáci vztah k dalšímu odbornému vzdělávání. Zaměřuje se na to, jak vojáci vnímají význam profesního vzdělávání ve vztahu k profesnímu rozvoji. Zabývá se, jak příslušníci AČR hodnotí význam vojenského vysokoškolského vzdělání vzhledem ke své profesi. Výzkumná část je pojata kvantitativní formou, a to dotazníkovým šetřením.

Cílem bakalářské práce je popsat oblast andragogiky jako nedílné součásti edukace vojáků se zaměřením na vzdělání a také další odborné vzdělávání. Dále rozvést problematiku profesního vzdělávání dospělých v aplikaci na příslušníky AČR. V neposlední řadě zjistit vztah mezi vzděláním vojáků Armády České republiky a jejich profesním rozvojem.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 K TEORETICKÝM VÝCHODISKŮM A ZÁKLADNÍM POJMŮM

V současné době je téma vzdělání, edukace, případně vzdělávání dospělých velmi diskutovanou oblastí. Je to oblast dynamicky se rozvíjející. Jedním z důvodů rozvoje vzdělávání je zájem vzdělávací politiky, ale také veřejnosti. Pojem andragogika je stále více skloňován a bez nadsázky se dá říci, že se jedná o aktuální a důležitý fenomén nejen české společnosti, která prochází transformací, ale celé civilizace. V naší zemi jsou za centra andragogického působení považovány univerzity například Univerzita Karlova v Praze a Univerzita Palackého v Olomouci. (Beneš, 2014, s. 9)

Problematika edukace dospělých je dostatečně zpracována jak v odborné domácí literatuře, tak v literatuře zahraniční. Jedná se o důležité zdroje, které byly pro tuto bakalářskou práci zásadním pomocníkem. Počet titulů odborné literatury stále narůstá a lze pozorovat rozdílnost a různé specifikace. Literatura pokrývá jak oblast zájmovou a občanskou, tak také oblast profesního vzdělávání a didaktiky. Dá se označit za zajímavou skutečnost, že autoři mají mnohdy rozdílný pohled na určité detaily. Ovšem v zásadě se všichni shodují na skutečnosti, že stálé vzdělávání a vyhledávání nových informací a poznatků v oblasti zvyšování kvalifikace je zásadní a důležitou součástí profesního růstu. (Beneš, 2014, s. 9)

V historickém kontextu mají termíny pedagogika a andragogika původ v antickém Řecku. Historicky starší je pojem pedagogika, kdy pedagog (*paidagógos*) byl člověk, který sloužil k doprovodu mladých chlapců do školy (*pais*, genitiv *paidos*, *agein* - vedení chlapců). Původně se nejednalo o vychovatele či učitele, ale většinou šlo o posluhovače či spíše otroka. Až mnohem později byl tohoto slova odvozen název pedagogika. Pojem andragogika je odvozen podobně, překládá se jako doprovázení mužů (*anér*, genitiv *andros* - muž, dospělý). V přeneseném slova smyslu, kdy pomineme omezení na muže, znamená andragogika doprovázení, nápomoc člověku za jeho vzděláváním, poznáváním a samotným chápáním světa. (Beneš, 2014, s. 11)

„Asi první použití pojmu andragogika nalézáme v díle Alexandra Kappa Platonova nauka o výchově jako pedagogika pro jednotlivce a jako státní pedagogika z roku 1833. Platonova nauka o výchově obsahuje třetí oddíl Andragogika neboli vzdělávání v mužném věku.“ (Beneš, 2014, s. 11-12)

Zásadním důvodem pro vznik andragogiky bylo odlišení od vzdělávání dětí, čímž se zabývá pedagogika. Edukační proces je u dětí odlišný od edukačního procesu dospělých. V teoretické části této bakalářské práce se pokusíme jednotlivou problematiku objasnit.

1.1 Stav zkoumaného tématu v literatuře a dokumentech

Problematikou andragogiky a také celoživotního vzdělávání se zabývá celá řada publikací. Stejně je tomu u literatury věnující se problematice edukace dětí a mládeže. Specifickou oblastí je edukace vojáků v Armádě České republiky. Velmi užitečnou publikací pro naši bakalářskou práci je Příprava příslušníků Armády České republiky. Ucelený pohled na armádu nám přináší Bílá kniha o obraně. Vzdělávací systém jak civilního školství, tak vojenského je strukturován a koncipován, aby co nejlépe vyhovoval potřebám našeho národa v kontextu evropského či dokonce světového vývoje společnosti. V této kapitole se budeme zabývat literaturou domácí, zahraniční a cizojazyčnou.

Domácí literatura

Z domácí literatury je pro nás důležitá Příprava příslušníků Armády České republiky (2007) od Správy doktrín ŘeVD. Tato publikace sjednocuje terminologii v oblasti odborné přípravy a výcviku. Zabývá se a reaguje na nové směry v přípravě velitelů, příslušníků štábů a jednotek. Primárním smyslem této ubikace je ujednotit přístupy, cíle, formy a metody v oblasti přípravy příslušníků AČR. Ujednocuje a harmonizuje tyto procesy komplexní přípravy v podmínkách profesionální armády se standardy našich spojenců v NATO. Ministerstvo obrany vydalo ucelené dílo, jímž je Bílá kniha o obraně (2011). Tato publikace slouží jako komplexní přehled stavu naší armády, jejího zaměření a v neposlední řadě trendů a výhledů do budoucna. Nezapomíná na podstatu dobré společnosti, organizace. Touto podstatou jsou lidé, někdy se používá termín lidské zdroje. Armáda je ukázkovým příkladem, že lidé jsou těžištěm organizace. Kompetentní a motivovaní lidé jsou prioritou pro armádu. Publikace popisuje nábor, vzdělávání a výchovu vojáků a také civilního personálu. Prioritou je péče a poskytnutí kvalitních podmínek pro službu v armádě. Milan Beneš ve svém díle Andragogika (2014) překládá ucelený pohled na tuto problematiku. Publikace se zabývá počátky vzniku, jejího vývoje až po současnost. Upozorňuje, že edukace, čili výchova a vzdělávání jsou celoživotní proces a nelze je od sebe oddělit. Sleduje trendy a diverzitu v oblasti edukace dospělých, poukazuje, že se jedná o velmi dynamicky se rozvíjející obor. Tento obor reflektuje aktuální požadavky jak praxe, tak vzdělávací politiky zaměřené na institucionální a neinstitucionální vzdělávání. Popisuje evropskou propojenost vzdělávacích institucí a vzájemnou spolupráci, s tím související evropské vzdělávací programy.

Zahraniční literatura

Bakalářská práce čerpá také ze zahraniční literatury, dílo Viery Prusákové *Základy andragogiky 1* (2005). Autorka nás seznamuje s andragogikou jako vědou patřící do systému věd o výchově, která se neustále vyvíjí a specifikuje na konkrétní oblasti či pracoviště. Publikace označuje spojení pedagogiky a andragogiky a autorka zde používá pojem edukologie. Celkově vidí vědy o výchově jako nástroj pomoci člověku ve všech aspektech reálného života. Významným dílem a pro naši práci dobrý zdroj informací z prostředí pedagogiky a andragogiky je dílo slovenského autora Ctibora Határa *Sociální pedagogika, sociální andragogika a sociální práca: teoretické, profesijné a vzťahové reflexie* (2009). Autor v této publikaci popisuje metodologické východiska a vztahy mezi sociální pedagogikou, sociální andragogikou a sociální prací. Zaměřuje se na praxi a péči o děti i dospělé. Zohledňuje multidisciplinaritu věd o výchově a jejich působení na sociohumanitní oblast. Přínosným dílem je také publikace Márie Machalové a Viery Prusákové *Získávání nových cílových skupín vo vzdělávání dospělých* (2004). Autorka popisuje celou soustavu procesů ve vzdělávání dospělých. Zabývá se systémem práce s cílovými skupinami z andragogického hlediska. Je zde rozveden i pohled z úrovně evropské, konkrétně program Sokrates. Autorka nám také přináší pohled na vzdělávání mládeže a její perspektivu na trhu práce.

Cizojazyčná literatura

Z cizojazyčné literatury jsme vybrali studii *Female soldier - teachers: army, education and new state*¹ (Tamdor - Shimony, 2010, s. 297-313), která se zabývá postavením žen v armádě. Jedná se o ženy vojákyně, které vyučují děti v izraelských základních školách v komunitách přistěhovalců, kteří žijí na periferii společnosti. Tento projekt se uskutečnil v 50. a 60. letech minulého století. Bylo to v době velkého nedostatku učitelů z důvodu velké migrační vlny. Vojákyně - učitelky byly velmi mladé, většina z nich se narodila v zemi, kde prošly hebrejským školským systémem. Vnímaly své vyučování v přistěhovaleckých osadách jako dobrovolnické a průkopnické práce. Přitom patřily pod armádu, která je platila a pečovala o ně. Další cizojazyčný dokument *Legal Education for Army Medical Department Leaders and Soldiers*² (Topinka, 2014, s. 68-76) pojednává o právním vzdělávání personálu, zaměstnanců a vedoucích pracovníků na úrovni armádní komunitní nemocnice, ambulantní zdravotní kliniky a dalších lékařských center. Edukační program je zaměřen na výkonové dovednosti a kompetence k právním úkonům. Vzdělávání je zde rozděleno do 12 úrovní, kde každá další úroveň by měla být pokročilejší, náročnější a vyžadující vyšší míru soustředění. Vyučování probíhá v kurzech na učebně, kde se učí teorie nebo přímo v terénu za asistence právního poradce, např. právní základy v oblasti řízení mimořádných událostí. Poslední cizojazyčná publikace, kterou v této části zmíníme je *Soldier to civilian: army education and postwar New Zeland citizenship*³ (Bric-kell, 2010, s. 363-382). Publikace ukazuje vznik a vývoj novozélandských armádních edukačních programů. Jejich vznik se datuje k roku 1943. Tyto programy následovaly zámořskou praxí. Prvotním důvodem vzniku vzdělávacích programů byla potřeba vojáky zabavit, pozvednout morálku a týmového ducha. K tomu sloužily knihovny, filmy, studijní programy. Současně si doba žádala s vojáky pracovat, vzdělávat je. Procházeli rekvalifikacemi, aby se mohli vrátit a zařadit do civilního života. Vytvořené vzdělávací programy hrály zásadní úlohu. Studijní materiály poskytovaly důležitý zdroj poznatků pro resocializaci vojáků do poválečné společnosti a nabytí nového aktivního občanství. Publikace zde jasně popisuje, že vzdělávání dospělých má klíčovou úlohu i v armádním prostředí.

¹Překlad: Ženy vojákyně-učitelky: armáda, výchova a vzdělávání a nový stát

²Překlad: Právní vzdělávání pro vojenské lékařské oddělení vedoucích a vojáků

³Překlad: Od vojáka k civilistovi: armádní vzdělávání a poválečný Nový Zéland občanství

1.2 Vztah tématu k andragogice

Andragogika je podstatnou součástí edukačního působení v sektoru Armády České republiky, stejně tak jako v sektoru civilním. Jelikož se vývoj společnosti neustále posouvá dopředu, je vzdělávání nezbytnou součástí našeho života. Je to neustálý a nutný koloběh v každé době. Jelikož AČR využívá nejrůznější technologie, je zásadní v tomto ohledu zajišťovat potřebnou přípravu personálu. Pokud chceme být v přípravě příslušníků AČR úspěšní, je důležité držet krok s nejnovějšími technologiemi a tomu přizpůsobovat formu výuky. Modernizací a vývoji prochází jak vojenské technologie, vojenská výstroj, tak v neposlední řadě i výzbroj. Je důležité flexibilně reagovat na změny, které jsou v souladu s mezinárodními smlouvami NATO.

Proces edukace dospělých vede k transferu dovedností a znalostí potřebných pro řešení každodenních a praktických problémů. Můžeme hovořit o transferu od edukátora k edukantovi. Zároveň vede k rozvoji myšlení a zpracovávání nových poznatků. Každé učení by mělo vést ke schopnosti se dále učit. Z tohoto důvodu se i v AČR stále více používá pojem vzdělávání a to především jako proces, díky kterému si člověk osvojuje poznatky a činnosti. Tyto, dále pak vnitřně zpracovává a přetváří na vědomosti, návyky a v neposlední řadě na dovednosti. Učení, příprava a zdokonalování své vlastní kvalifikace se v současné době a armádě stává zásadním předpokladem, doplňkem a také součástí pracovních činností.

„Vzdělávání se odehrává mezi dvěma základními činiteli: mezi vzdělavatelem (učitelem, lektorem) a vzdělávaným (žákem, účastníkem). Z pohledu vzdělavatele jde o vyučování, z pohledu vzdělávaného jde o učení.“ (Mužík, 2004, s. 13)

Poměrně velká část edukačního procesu v AČR souvisí a je vztažena na profesní růst vojáka jako jednotlivce, ale také příslušníka skupiny, družstva, jež je základní bojovou formací. V první, přípravné fázi, se vzdělávací proces zaměřuje na přípravu pro povolání, tady svou nezastupitelnou roli hraje Vojenská akademie ve Vyškově. V druhé, kontinuální fázi, vzdělávání slouží k reflektování změn, které se odehrávají jak v typech válčení, tak zejména v oblasti technologií. Pro výše uvedená specifika edukačního procesu se využívá metod výcviku, odborné přípravy a odborného rozvoje.

1.3 K základním pojmům

Andragogika

Andragogika je vědní disciplína v systému věd o výchově a učení, jako taková se zaměřuje na všechny aspekty vzdělávání a učení se dospělých. Můžeme zaznamenat různé pojetí andragogiky. Dle našeho pojetí je andragogika nedílnou součástí věd o vyučování, vzdělávání a výchově. Andragogika je také studijní obor v programu pedagogických věd sloužící pro přípravu odborníků v procesu vzdělávání dospělých. (Beneš, 2014, s. 11)

Armáda České republiky

Armáda České republiky je klíčovou složkou ozbrojených sil České republiky. Ozbrojené síly jako celek jsou děleny do oblastí působení a to na AČR, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Řídí se zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Primárním úkolem ozbrojených sil je příprava k obraně našeho státu a jeho obrana proti napadení. Vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident republiky. AČR tvoří hlavní složku ozbrojených sil, je řízena Generálním štábem Armády České republiky, v čele stojí Náčelník generálního štábu. (ČESKO, 1999)

Edukace

Edukací rozumíme všechny činnosti lidí, při nichž dochází k učení na straně nějakého subjektu, které je zprostředkované jiným subjektem. Edukací označujeme souhrnně výchovu a vzdělávání. Je důležité také zmínit edukační realitu jakožto úsek objektivní reality, kde probíhají edukační procesy. Edukační procesy se odehrávají jak ve vnitřním, tak venkovním prostředí. (Průcha, 1997, s. 59)

Pedagogika

Pedagogika je věda, má svoji oblast zaměření a bádání. Její struktura je obsahově vymezena, má svůj účel a poslání. Pomocí specifické infrastruktury pedagogické reality uplatňuje instrumentální aparát, tj. metody bádání zaměřené na cíl. Předmětem vědy, pedagogiky je skutečný edukační prostor a jeho procesní postupy a konstrukty. Dovolíme si tvrdit, že se pedagogika zabývá vším, kde je spatřen určující prvek edukace, čili výchovy a vzdělávání. V procesu edukace se realizují pedagogické postupy, sledují se výsledky a efekty těchto procesů. (Průcha, 1997, s. 27)

Profesní vzdělání

Tento pojem souvisí s profesním rozvojem člověka (vojáka). Součástí tohoto vzdělání je mimo jiné i samotná příprava pro výkon povolání, služby. Je nezbytné, aby takové edukační působení zasáhlo oblast neustálých změn ve společnosti a technologiích. V těchto a jiných souvislostech je dobře uplatnitelný prvek, metoda vzdělávání a to výcvik, dále pak odborná příprava a odborný rozvoj. Výcvik představuje jistý druh výuky, která může být jak skutečná, tak simulovaná. Umožňuje osvojení si specifických dovedností například motorických, senzomotorických i intelektuálních. Velmi žádoucím výsledkem takového výcviku je, aby se promítl do profesních návyků a konkrétních postojů jako trvalejších hodnot při specifických pracovních činnostech. (Mužík, 2004, s. 15)

Příslušník Armády České republiky

Příslušníkem Armády České republiky rozumíme pro potřeby této práce příslušníka ozbrojených sil České republiky. Armáda České republiky je jednou ze složek ozbrojených sil. Práce zejména pojednává o vojácích z povolání dle terminologie zákona č. 221/99Sb., o vojácích z povolání. (ČESKO, 1999)

Vzdělání

Vzdělání je výsledkem vzdělávání, sebevzdělávání a seberozvoje. Můžeme jej nazvat vnitřní kvalitou osobnosti. Nedá se přenést na jinou osobou a nemůže se stát zbožím na rozdíl od vzdělávání, které se stalo velmi cenným artiklem v současném moderním světě. Člověk může být pro určité postavení a pozici překvalifikovaný, a to za předpokladu, že vzdělanost měříme pouze úrovní dosaženého vzdělání. Míru funkční gramotnosti nebo stupeň dosaženého vzdělání pak můžeme ve společenském kontextu České republiky nazvat vzdělaností národa. (Beneš, 2014, s. 16)

Vzdělávání

Pod pojmem vzdělávání rozumíme proces zprostředkování znalostí, dovedností a rozvoj konkrétních i všeobecných schopností. Je to cílevědomý proces realizace pedagogických cílů, zprostředkování probíhá systematicky s obsahovým zaměřením. Je věcné a časově strukturované. Hovoříme o institucionalizovaném procesu, který je didaktickou záležitostí, otázkou správné výuky vedené profesionály. (Beneš, 2014, s. 16)

2 ANDRAGOGIKA JAKO NEDÍLNÁ SOUČÁST EDUKACE VOJÁKŮ

Poměrně velká část edukačního procesu v AČR souvisí a je vztažena na profesní růst a rozvoj vojáka. Rozvoj jednotlivce, ale hlavně příslušníka skupiny, družstva je klíčový, protože družstvo tvoří důležitou bojovou formaci. V první, přípravné fázi, se edukační proces zaměřuje na přípravu pro povolání, tady svou nezastupitelnou roli hraje Vojenská akademie ve Vyškově. V druhé, průběžné fázi, vzdělávání slouží k reflektování změn, které se odehrávají jak v typech válčení, tak zejména v oblasti technologií. Pro tyto oblasti boje užívá AČR specifického procesu, který se na tuto problematiku edukace orientuje. Jedná se o metody výcviku, odborné přípravy a odborného rozvoje.

V historických kontextech byly edukaci dospělých přiřazovány různé funkce. Tyto funkce si můžeme představit jako pro společnost, její chod a rozvoj. Také se můžeme bavit o přínosech pro rozvoj jednotlivce, aktivního občana. Přínosy andragogiky jsou nezpochybnitelné, vedou ke stabilizaci a rozvoji společnosti, její demokratizaci a industrializaci. (Beneš, 2014, s. 38)

Dle Beneše (2014, s. 38-39) význam jednotlivých funkcí nebyl v dějinách andragogického působení jednoznačný. Některé funkce již nejsou z dnešního pohledu aktuální k diskusi:

- kompenzační funkce. Všeobecné a odbornost rozvíjející andragogice působení můžeme chápat jako určitý nástroj k zapojení nižších vrstev společnosti do procesu demokratizace a přeměny společnosti z agrární na průmyslovou. Edukace obecně má sloužit jako zprostředkovatel sociální změny. V současnosti kompenzační funkce přispívá k získání vyššího a vysokoškolského vzdělání,
- andragogické působení jako součást revolučních změn. Edukace dospělých zde zastupuje úlohu boje proti vykořisťování a útlaku. Zastává roli politické zbraně na obranu slabších,
- vzdělávání jako strategie proti politické radikalizaci. Zde můžeme hovořit o dodržení zásad apolitického uvědomování, toto vzdělávání vede k rozvoji myšlení a ideologie, které neohrožují zájmy státu,
- andragogický vliv ve službách totality. Hlavním úkolem je zde vytvoření ideologie, jednotlivec se podřídí vyšším cílům a ideálům společnosti, ovšem propagované jako rovnostářství.

V současnosti zdůrazňujeme funkce sociálně - integrativní, které mají za úkol rozvoj osobnosti jako součásti vyššího celku, společnosti ve které žije (např. regionální oblast), funkce demokratizační, přínos zde tvoří podpora a růst demokratizace a občanských činností a vztahů. Funkce emancipační umožňuje vzestup pokrokových forem společenského soužití, přikládá velký význam zvyšování participace a seberealizaci v politickém a ekonomickém prostředí a přispívá k rozvoji a tvorbě identity jednotlivce. Funkce kvalifikační je úzce spojena s odborným vzděláváním, občanskou mobilitou, rovností šancí, konkurenční schopností jak jednotlivců, tak organizací či států. (Beneš, 2014, s. 38-39)

Rozvoj edukace dospělých vždy odrážel společenské změny. Člověk se vždy učil, protože musel reflektovat své vlastní biologické a vývojové změny. Musel též reagovat na měnící se situace ve společnosti. V období velkých společenských změn nebo krizí vzniká vždy velká potřeba učení se novému. V dřívějších dobách byla institucionální podpora učení spíše vzácností než pravidlem. Systémy vzdělávání současnosti mají svůj počátek v přerodu společnosti od feudálního zřízení k liberálně řízeným systémům. Samotná emancipace buržoazie a posléze i dalších společenských tříd neproběhla ve všech zemích stejně, ani z pohledu kvality ani z hlediska časového. I z tohoto důvodu mají dnešní systémy edukace dospělých různou historickou podobu. Známe a můžeme popsat krajiny se silnými andragogickými tradicemi, jedná se zejména o země severní, západní a částečně střední Evropy. Existují také země, kde andragogika patří mezi méně rozvinuté vědní disciplíny. Země s pevnými a nepřerušnými andragogickými kořeny (Velká Británie, Švédsko) mají v dnešní době výhodu oproti zemím, kde vývoj andragogického působení byl vystaven násilným zvrátům (Německo, ČR). I přes tyto skutečnosti můžeme nalézt jistou historickou podobnost a sociální souvislosti vzniku a rozvoje andragogiky. (Beneš, 2014, s. 22)

Edukace dospělých v dnešní době

Situaci v edukaci dospělých můžeme charakterizovat následovně:

Hodnota dosaženého vzdělání a jeho prestiž roste. Stále více lidí dnes cítí potřebu spolupodílet se na doplnění si vzdělání. Nabídka pro občany, která je dostupná, ovšem není pro všechny stejná. Andragogické působení nevytvořilo čtvrtý subsystém školské soustavy, a to vedle všeobecného, odborného a vysokého školství. To by vyžadovalo i jiné angažování státu v této oblasti. Vzdělávání dospělých se začíná chápat jako součást celoživotního vzdělávání a učení se. Význam dosaženého vzdělání, hlavně vysokoškolského nabývá významu i na mezinárodní úrovni. Mezinárodní organizace jako UNESCO a OECD přitom hrály velkou roli. Učení dospělých se stalo součástí personální politiky v organizacích. Těžisko vzdělávání dospělých se od zájmového ke vzdělávání zaměřenému na získání profesních kvalifikací a kompetencí výrazně liší. (Beneš, 2014, s. 35)

Podíl nestátní nabídky pro dospělé prudce roste. Přestává platit představa, že příprava dospělých je zabezpečena pouze sociální politikou státu. Zisk a rozvoj kompetencí již není pouze spotřeba veřejných statků, ale stává se potřebou lidí a zbožím, které může dále vydělavat peníze a má svůj vlastní trh. Roste prostředí, které je plné komerčních nabídek, průmyslu volného času a komerční kultury. Nabídka dostává vlastní váhu a tak si tvoří sama vlastní poptávku. Učení lze označit za součást konzumního způsobu života a kultivace vlastního životního stylu. (Beneš, 2014, s. 36)

Vzdělávání jako takové můžeme charakterizovat jako proces, ve kterém si člověk, jedinec prostřednictvím vyučování osvojuje celou řadu poznatků a činností. Tyto činnosti a poznatky vnitřně zpracovává (učí se) a přeměňuje na vědomosti, dovednosti a návyky. V této souvislosti můžeme hovořit o intencionálním učení. Vzdělávání probíhá mezi dvěma subjekty. Mezi vzdělavatelem (lektorem, učitelem) a vzdělávaným, což v našem případě je žák, student. Z pohledu lektora se jedná o proces vyučování a z pohledu žáka jde o proces učení. Pojem vzdělávání odlišujeme od pojmu výchova. Můžeme se setkat ještě s pojmem edukace, který je hojně používán v pedagogice či didaktice. (Mužík, 2004, s. 13)

2.1 Andragogika a její využití při přípravě vojáků

Andragogika hraje významnou úlohu v přípravě personálu v sektoru Armády České republiky, stejně tak jako v sektoru civilním. Z důvodu neustálého a rychlého vývoje společnosti je edukace nezbytnou součástí našeho života. Je to kontinuální a nutný koloběh v každé době. Jelikož AČR používá nejrůznější moderní technologie, je důležité v tomto ohledu zajišťovat potřebné vzdělávání vojenského personálu. Pokud chceme být v přípravě příslušníků AČR úspěšní, je nezbytné držet krok s nejnovějšími technologiemi a tomu přizpůsobovat formu vzdělávání. Je zásadní flexibilně reagovat na změny, které jsou v souladu s mezinárodními smlouvami NATO.

Dle Beneše (2014, s. 11) „Andragogika je vědní a studijní obor zaměřený na veškeré aspekty vzdělávání a učení se dospělých. Existují rozdílné koncepce andragogiky. V našem pojetí je andragogika specifická součást věd o výchově, vzdělávání a vyučování.“

Užívání pojmu andragogika je v naší společnosti již dostatečně rozšířeno a zobecněno. V jiných zemích termín andragogika není až tak zobecněn, neprosadil se. Velmi často se používá výraz vzdělávání dospělých či další vzdělávání. V naší zemi prosadila tento termín po roce 1989 komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tato komise potvrdila a ujasnila systém studijních, doktorandských a habilitačních oborů. Andragogika tedy je vědní obor patřící do systému věd o výchově a vzdělávání, který se specializuje na všechny specifika učení se dospělých. Je také studijním oborem na vysokých školách v programu pedagogických věd, který poskytuje přípravu nastávajících odborníků v oblasti vzdělávání dospělých. (Beneš, 2014, s. 11)

Postavení andragogiky k jiným humanitním vědám vychází zejména z reality, že ostatní humanitní obory popisují člověka, andragogika je primárně vědou pro člověka. Má mu posloužit a napomáhat při specifických životních činnostech. Andragogiku můžeme pojímat jako vědu o výchově dospělých, vzdělávání dospělých a jejich péči. Tato disciplína respektuje zvláštnosti a difference dospělých lidí, zabývá se personalizací, socializací a v neposlední řadě i enkulturací. V prostředí výchovy a vzdělávání poukazuje na zvláštnosti vlivu pedagogických zákonitostí na dospělé, determinuje osobnost dospělého člověka ve výchovném a vzdělávacím ději, určuje systém edukace dospělé populace. Zabývá se také specifickými vztahy k ostatním pedagogickým a sociálním vědám. Na obsah andragogiky, respektive co vše by měl obsahovat, existuje celá řada názorů. Tyto názory nejsou doposud sjednoceny. Zmíněná vědní disciplína bývá povětšinou považována za synonymum pojmu

edukace dospělých, někdy jako věda o vzdělávání dospělých. Můžeme se setkat s pojmy jako sociální či integrální andragogika, samozřejmě při respektování historického kontextu vývoje vědy. (Palán, 2003, s. 7-8)

Do oblasti andragogického působení patří oblast celoživotního vzdělávání. Můžeme říci, že celoživotní učení připomíná soubor všech edukačních aktivit podporující rozvoj jedince. Tento rozvoj probíhá během celého života, je proto velice důležitý a je předmětem zájmu odborné veřejnosti. Tato problematika přímo souvisí s trhem práce a uplatnění se na něm. Trh práce si klade na člověka čím dál větší nároky, jedná se především o nové odbornosti, znalosti, dovednosti a schopnosti, kterými jedinec musí prokazovat svoji pozici. Tyto zvýšené nároky souvisí s neustále se měnícím prostředím ve společnosti.

(Veteška, Tureckiová, 2008, s. 13)

Důležité historické mezníky vývoje andragogiky a její osobnosti

Od nepaměti byl nucen člověk reagovat na změny, ať již v důsledku vnitřních či vnějších faktorů. Myšlení v pedagogické rovině se evropských zemích začalo vyvíjet až v antickém Řecku, a to jako součást politiky a filozofie v rámci přípravy občana na život. V této době se začala filozofie profilovat a rozvíjet jako všestranné myšlení a nacházení pravdy, krásy a dobra. Současně se vzdělanostní myšlení posouvalo směrem, že věci přestaly být samozřejmé. Antika si kladla otázku, proč se určité věci dějí tak, jak se dějí, zda věci nemohou být jiné, jestli dění života nejde zlepšit či nějak změnit. Pedagogické myšlení se vymezilo jako reakce na problém, jestli je proveditelné zasáhnout do vývoje člověka a změnit ho tak, aby se z něj stal člověk dokonalejší. Toto platí zejména pro oblast občanského a politického soužití, tedy výchovu občana. (Beneš, 2014, s. 13)

V době antiky se utvářejí dva přístupy pedagogické práce, jistou podobnost či modifikaci můžeme nalézt v pedagogickém a andragogickém myšlení ještě dnes.

První model vychází z předpokladu, že člověk může dovršit jisté dokonalosti (identity, osobnostní autonomie) jen s vlastním přičiněním (myšlení filozofů Sokrata a Platona), to ovšem nevyklučuje účast pedagoga. Může zde docházet k zprostředkování i vyučování, ovšem osobnost člověka se utváří sama. Jde o to doprovázet člověka při cestě za dokonalostí. Druhý model je více aktivní a pragmatický. Uvažuje, že dokonalost není klíčová, zde jde o to obstát ve společnosti (myšlení sofistů, francouzská a anglická pedagogika). Tento

přístup je dynamický, jedinec má být tvořen. Pedagog zde hraje úlohu řemeslníka či technika, který konstruuje nebo zhotovuje. (Beneš, 2014, s. 13)

Samotný termín andragogika vznikl později než první organizované pokusy o vzdělávání dospělých. Němec Alexander Kapp nejspíše jako první použil ve svém díle pojem andragogika. Bylo to dílo Platonova nauka o výchově jako pedagogika pro jednotlivce a jako státní pedagoga. K tomuto dílu se datuje rok 1833. Kapp ve svém díle pojmenoval třetí oddíl Andragogika neboli vzdělávání v mužném věku. Autor zde podrobuje rozboru Platonovy myšlenky o výchově, ve kterých je také kladen důraz na edukaci dospělých. V díle se také můžeme setkat s přípravou na otcovství či manželství. Kladen je zde důraz na oprávněnost dalšího vzdělávání dospělých. (Beneš, 2014, s. 12)

Představa Alexandra Kappa nebyla nijak zvlášť dobře přijata zakladatelem vědecké pedagogiky Johannem Friedrichem Herbartem (1776-1841). Ten se vyznačoval jako nejvlivnější pedagog ve středoevropském prostoru až do začátku 20. století. Pojem andragogika byl na velmi dlouhou dobu zapomenut. Byl znovuobjeven až ve dvacátých letech dvacátého století významnou pedagogickou osobností. Eugen Rosenst-Huessy (1888-1973) byl německo-americký právník, filozof dějin a historik, ale také patřil mezi aktivní organizátory učení se dospělých. (Beneš, 2014, s. 12)

Mezi výrazné osobnosti andragogického myšlení patří také Heinrich Hanselmann (1885-1960), byl švýcarský vzdělavatel vycházející ze speciální pedagogiky. V roce 1951 předkládá dílo Andragogika: Podstata, možnosti a hranice vzdělávání dospělých. Autor zastává názor, že andragogika je samostatná vědní disciplína zaměřená na výchovu, vzdělávání a péči o dospělé. (Beneš, 2014, s. 12)

V českých zemích se vzdělávání dospělých ujalo v 19. století, byly pro něj používány výrazy jako osvěta či lidová výchova. Termín osvěta byl zcela běžný až do poloviny minulého století. Pro příklad můžeme uvést vznik ministerstva školství a národní osvěty, které existovalo od roku 1918 do roku 1945, tedy až po konec 2. světové války. Ovšem na Univerzitě Karlově v Praze byla zřízena a prosperovala až do roku 1968 Fakulta osvěty a novinářství. (Beneš, 2014, s. 26)

Můžeme předpokládat, že nejpropracovanější koncepci lidové výchovy vytvořil Trnka, který k této problematice přistupoval spíše přístupem antropologickým a filozofickým. Podle něj lidová výchova zahrnuje tři základní složky. První složka se nazývala popularizace kultury a obsahovala lidovou výchovu a všeobecné vzdělávání školské. To mělo za cíl

dovršení autonomního a kulturního rozvoje osobnosti, jehož vrcholem je sebevýchova a sebevzdělávání. Dalším a v pořadí druhým článkem je socializace vzdělávání, které umožňuje rovnoprávný přístup v edukaci pro všechny lidi bez ohledu na příslušnost ke třídě či vrstvě. Trnka zastával názor, že učení se nemá sloužit jen k relaci na měnící se podmínky lidského žití. Zdůrazňoval proto i nutnost tvůrčí lidové výchovy, ta tvořila třetí pilíř všeobecné lidové výchovy. Trnka se snažil prosazovat lidovou výchovu jako edukaci dospělých. (Beneš, 2014, s. 27)

Termín lidová výchova se nahradil neutrálním pojmem a to vzděláváním dospělých. Tento pojem zahrnuje stejnou mírou občanskou výchovu, odborný a kulturní všeobecný rozvoj. Nutnost změny edukace dospělých z uspokojení vzdělávacích potřeb předpokládala zvládnutí zvyšujících se pracovních nároků. To vedlo k částečnému nahrazení termínu vzdělávání dospělých na termín další vzdělávání. (Beneš, 2014, s. 28)

Andragogika o svém potencionálním účastníkovi vytváří určité představy. V dnešní době se diskutuje o problémech standardizace a individualizace života dospělého. Dodnes aktuální otázkou je motivace dospělých. Základní pojmy v pedagogické antropologii jsou závislost na péči, což obnáší schopnost být vychováván, vzdělavatelnost, což je schopnost se sám a za pomoci ostatních se učit a dovednost vychovávat. Je logické, že schopnost být vychováván a vzděláván v jisté míře přechází na sebevýchovu a sebevzdělávání. V této době vzniká výchovná povinnost vůči dětem. Dospělý člověk stál dlouhou dobu na pokraji zájmu v oblasti vědních disciplín. Vývojová psychologie vždy rozlišovala určité fáze vývoje, ale v podstatě až do šedesátých let minulého století se zaměřovala pouze na děti a mládež. Zájem o dospělé začal až v důsledku stárnutí populace. Psychologie definitivně dospěla k závěru, že i v dospělosti nastávají vývojové změny, které se nedají vysvětlit ani biologicky, ani zkušenostmi, které byly získané již v dětství. Různé výzkumy schopností, inteligence a dovedností potvrdily, že možnost učení se je realizovatelná až do vysokého věku. (Beneš, 2014, s. 101-102)

Motivace dospělých k učení

Z hlediska efektivity edukace dospělých se často za rozhodující faktor považuje síla a zaměření motivů účastníka. Tedy pohnutek jeho jednání a prožívání. Motivace, což je součástí vnějších a vnitřních faktorů, které jsou aktivovány. Ty se zaměřují a řídí jednání a prožívání účastníka. To je pro mnohé andragogy mnohdy velkým problémem. Dá se vy-

cházet z faktu, že v dnešní době se může učit a vzdělávat téměř každý. Ve skutečnosti se ale značná část populace systematicky neučí ani nevzdělává, i když celoživotní vzdělávání je občansky všeobecně uznáváno. (Beneš, 2014, s. 104)

Účast na rozvoji jedince je ovlivněna několika faktory:

- společenské klima a společenský rámec ve vztahu k učení,
- epochální témata a výzvy,
- okolí a vztahy,
- životní situace,
- osobnostní charakteristiky.

Situace v České republice se dá charakterizovat tak, že společenské klima doposud nebylo příznivé. Ovšem tato situace se pod vlivem přijaté energie rozvoje lidských zdrojů, celoživotního učení a zejména různých programů Evropských sociálních fondů začíná měnit. Co se týká epochálních témat a výzev, je zde poněkud rozporuplná situace. Jak lidé, tak nově vzniklé komerční zařízení a organizace, reagovali na nové nároky, které vznikly v důsledku společenských a ekonomických změn. Toto platí především v oblastech, které jsou propojeny se změnou kvalifikačních požadavků. Jedná se o oblasti např. počítačová gramotnost, jazyky, manažerské dovednosti apod. Zájmová, kulturní a osvětová činnost se zřejmě bez veřejné podpory nebude konstituovat. Tato podpora chybí, i když existují univerzity třetího věku. (Beneš, 2014, s. 104)

Co se vlastní motivace týká, vychází andragogika z toho, že je nutné stávající motivy akceptovat. Motivory mohou být nejrůznější, a to např. touha po sociálním uznání a prestiži, získání uznání ze strany příbuzných a známých, zvědavost, radost z poznávání a učení se, možnost použití a využití naučeného při řešení problému. Obvyklé rozlišování motivů na hodnotné a méně hodnotné, kdy hodnotné znamenají zájem o věc a radost z poznání a méně hodnotné představují prestiž a odměnu, se v edukaci dospělých právě neosvědčilo. Ve většině případů působí celý komplex motivů, který se neustále vyvíjí a mění a který se jednoznačně hierarchizovat nedá. Motivory nejsou dané jednou pro vždy. Motivory k učení se začínají vyvíjet už v raném socializačním věku a jsou výsledkem učení a zkušeností s učením. Právě zkušenosti s učením se ve škole mnoho potencionálních zájemců o další rozvoj odradí. (Beneš, 2014, s. 105)

Motivy vzdělávání jsou rozděleny do typologie:

- sociální kontakt - dospělý se snaží o navázání nebo rozvinutí kontaktů, chtějí pochopit osobní problémy a zlepšit svou pozici. Mají potřebu účastnit se skupinových aktivit a přátelství spřízněných duší,
- sociální podněty - účastníci se snaží získat prostor, který není zatěžován každodenními tlaky a frustracemi,
- profesní důvody - jedná se o zajištění nebo rozvoj vlastní pozice v zaměstnání,
- participace na politickém, zejména komunálním životě-hlavním důvodem je zlepšení schopností účasti na komunálních záležitostech,
- vnější očekávání - účastník následuje požadavky, doporučení a očekávání zaměstnavatele, přátel, sociálních pracovníků, poradenských služeb atd.,
- kognitivní zájmy - tato motivace odpovídá klasické představě vzdělávání dospělých, vycházejících z vlastní hodnoty znalostí a jejich získávání.

(Beneš, 2014, s. 106)

Motivy jednotlivých skupin se liší. Celkem jednoduše je možné zjistit motivační rozdíly podle věku, socioekonomického statusu, dosaženého vzdělání, pohlaví a životních okolností, jako například život ve městě či na vesnici, rodinný stav či počet dětí. Lidé, kteří jsou mladší, mají spíše pragmatickou motivaci, která je spojena s výkonem profese. U starších lidí se vyskytují především důvody, které souvisí s trávením volného času. S přibývajícím věkem dochází k orientaci na uspokojování vyšších potřeb. Jelikož hlavním důvodem dalšího vzdělávání je výkon profese, ztrácí se i jeho dobrovolnost. V tuto chvíli nastává situace, která je podobná výuce ve škole. Motivy se mohou zohlednit jen potud. Každý účastník, který se vzdělává, je nějakým způsobem motivován. Mnoho jich z různých důvodů ale ztroskotá. Andragogika se nemůže spokojit pouze s analýzou motivů, musí je ale zařadit do širšího komplexu cílů, účelů, plánování programů, výběru metod a přípravy lektorů. (Beneš, 2014, s. 106-107)

2.2 Profesní vzdělávání a příprava na výkon povolání

Profesní vzdělávání dospělých můžeme charakterizovat jako další odborné vzdělávání, jehož výsledkem je dosažené profesní vzdělání. To je chápáno jako jistý předpoklad společenské i osobní prosperity. Jeho význam stoupá stejně, jako stoupá počet účastníků na edukačním procesu. Současně se vyvíjí obsahy, formy i metody toho druhu edukačního působení. (Beneš, 2014, s. 158)

Termín profesního vzdělávání dospělých znamená mnohem širší výklad oblasti působení než jen samotné učení se a vzdělávání spojené s pracovištěm. Týká se přímo náplně práce, výkonu povolání či profese. Profesní vzdělávání vyznačuje širokou škálu edukačních aktivit a také úsilí o co nejširší rozvoj vzdělávaného člověka. (Rabušicová, 2008, s. 114)

V současnosti je profesní vzdělávání nejvíce uplatňováno v rámci:

- podnikového vzdělávání, jedná se o edukaci konkrétních pracovníků v rámci podniků v téměř všech sektorech ekonomiky,
- rekvalifikačních příprav,
- odborně zaměřeného studia.

Výše jmenované oblasti spadají zejména do kategorie formálního a neformálního vzdělávání. Lze téměř s jistotou říci, že ne všechny součásti profesního vzdělávání dospělých jsou stejnoměrně pokryty, jak na úrovni teoretické, tak na úrovni empirické, zkušenostní. To samé platí i pro další oblasti rozvoje zaměstnance, máme na mysli edukační aktivity jako koučování a mentorování. Většina známých teorií a zkušenostních poznatků se věnuje spíše formálnímu a neformálnímu vzdělávání, což ovšem v žádném případě neznamená, že ignorujeme význam a jedinečnost informálního učení. Obecně můžeme říci, že rozvoj pracovníků souvisí s edukačním působením, ať už se jedná o formální ve školních institucích nebo o neformální, které probíhá na jiných místech. (Rabušicová, 2008, s. 115)

Dle Mužíka (2004, s. 15) součástí profesního vzdělávání je také příprava pro výkon povolání, zde myslíme státní zaměstnance nebo zaměstnání v podobě občanských zaměstnanců. Je zcela nevyhnutelné a důležité, aby profesní vzdělávání reflektovalo probíhající neustálé změny ve společnosti. Tyto změny také probíhají v technologiích a ve světě vědy a výzkumu. Pro vojenskou oblast je v rámci profesního vzdělávání velmi rozšířena edukační metoda výcvik, odborná příprava a odborný rozvoj. Činnost, při které dochází k osvojení dovedností (senzomotorických, motorických a intelektuálních) až na požadovanou úroveň

specifických profesních návyků a přiměřených postojů se nazývá výcvik. Odborná příprava zde působí jako obecnější hledisko zahrnující učení a výuku. Směřuje k tomu, aby jedinec (voják) co možná nejlépe vykonával svou profesi, pracovní roli i pozici, na kterou je ustanoven. Odborný rozvoj se pak hlavně zaměřuje na zvládnání budoucích pracovních povinností.

Kontext určující význam profesního vzdělávání dospělých v ČR

V současnosti můžeme pozorovat nárůst zájmu o profesní vzdělávání, ten je dán mnohými aspekty ekonomické situace v soudobém vyspělém světě, hovoříme o ekonomickém růstu. My se zaměříme na konkrétní aspekty vývoje ekonomiky, které jsou přímo spjaty na svět práce a svět profesí. K nim bezesporu patří přeměna ekonomické reality směrem ke znalostní ekonomice. Ale musíme se vyvarovat zjednodušenému vnímání tohoto trendu, tedy srovnávání „stará“ versus „nová“ ekonomika. Pro starou ekonomiku je typická produkce hmotných statků, kdežto nová ekonomika se vyznačuje a pracuje se statky především virtuálními. (Rabušicová, 2008, s. 118)

Současný stav v dalším odborném vzdělávání je takový, že se jedná o jeden z nejrychleji rostoucích sektorů služeb. Co do počtu účastníků a výše vynaložených nákladů je to nejrychleji expandující vzdělávací oblast. I z pohledu subjektivního můžeme říci, že hodnota další odborné přípravy roste. Důležité je také, že další vzdělávání, které se jeví jako trvalá nutnost, nabízí šance profesního vývoje. (Beneš, 2014, s. 159)

Vzdělávání ve znalostní společnosti nabývá nového významu, jelikož je nebytným předpokladem pro zvládnání produktivní existence. Vzdělávání se tak více než kdy dříve stává mechanismem rozdělování bohatství ve společnosti. Svoji roli zde zajisté sehrál prudký vývoj informačních technologií. Současná ekonomika a společnost jsou uvedeny do stádia, kdy se vědění stává zásadním a klíčovým faktorem. Významnou složkou a stimulem pro celoživotní učení je učení v profesním kontextu. (Rabušicová, 2008, s. 119)

2.3 Profesionální rozvoj vojáků v AČR

Armáda České republiky rovněž využívá profesní vzdělávání u svých příslušníků. Tento pojem přímo souvisí s profesním rozvojem vojáka. Je klíčovým prvkem v systému řízení personálu a práce s lidským kapitálem.

Vojáci ale také občanští zaměstnanci se během služebního, respektive pracovního poměru neustále profesně i osobnostně rozvíjejí, a to výcvikem, praxí i kariérně (funkční a hodnostní postup, individuální snaha). Jsou mimo jiné motivováni, u vojáků hodnostním postupem, jasně definovanou (dle výkonu) platovou a sociální politikou. Profesionální růst občanského zaměstnance a kariéra vojáka jsou řízeny podle jasně daných norem, uplatňovaných v podmínkách cílevědomě se rozvíjející organizační struktury jakou armáda jistě představuje. Tyto a jiné pravidla se řídí zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Příprava personálu je tvořena celistvým systémem výchovy, vzdělávání a výcviku. Propojení s kariérou je zde zcela jednoznačné. (Ministerstvo obrany, 2011, s. 80)

Velitelství výcviku - Vojenská akademie

Velitelství výcviku - Vojenská akademie (dále jen VeV - VA) je resortním vzdělávacím a výcvikovým zařízením Ministerstva obrany ČR. Tato akademie sídlí ve Vyškově, ve městě s vojenskou tradicí. Velitelství výcviku je předurčeno k organizování a provádění základní, speciální a odborné přípravy. Dále zabezpečuje kariérní vojenské vzdělávání, výcvik vojenských profesionálů a neposlední řadě výcvik příslušníků Aktivní zálohy AČR. Zabezpečuje také odbornou přípravu útvarů a jednotek do zahraničních misí. Odpovídá za provoz a rozvoj učebních a výcvikových zařízení ve vojenských výcvikových oblastech, prostorech a cvičištích. Zajišťuje provoz a údržbu simulačních a trenažerových technologií, které AČR používá k výuce a výcviku. Plánuje jejich provoz a využití a zabezpečuje řádný a bezproblémový chod pro výcvik jednotek naší armády a také spojeneckých armád NATO. (vavyskov, 2018)

Velitelství výcviku - Vojenská akademie je ustáleným prvkem v systému řízení a velení Armády České republiky. Odpovídá za provádění a rozvoj profesní přípravy vojáků a dalšího personálu formou odborných, specializačních, speciálních, účelových a také kariérových kurzů. Ty jsou hlavně organizovány pro hodnostní sbory mužstva, poddůstojníků, praporčíků, nižších důstojníků. Organizují se taky pro příslušníky Aktivních záloh a civilní

zaměstnance. Výrazně zasahuje do řízení a organizace základní přípravy rekrutů a zabezpečuje vojenskou odbornou přípravu posluchačů Univerzity obrany v kontextu své působnosti a pravomocí. (vavyskov, 2018)

Prispívá k rozvoji doktríny AČR, zejména v oblasti bojového nasazení jednotlivých druhů vojsk jak na taktické úrovni, tak na úrovni tvorby vnitřních předpisů. Podílí se na tvorbě vojenských publikací a posouvá rozvoj informační podpory přípravy vojenského personálu. Plánuje a řídí využití učebních a výcvikových zařízení, také zabezpečuje systém údržby a oprav. Tyto učební a výcvikové zařízení se většinou nachází ve vojenských prostorech Armády České republiky. Efektivně se podílí na jejich soustavném rozvoji a vyžaduje modernizaci, která je klíčová pro výcvik vojáků. Dále také řídí a koordinuje činnost posádkových učebních a výcvikových základen. Tyto subjekty jsou lokálními jednotkami zabezpečující výcvik v konkrétních posádkách, kasárnách. Zpracovává střednědobý plán rozvoje posádky a dbá na jeho realizaci. (vavyskov, 2018)

Priority VeV - VA:

- zajištění kvalitní profesní přípravy vojáků, která je nezbytná ke splnění kvalifikačních požadavků,
- odpovědnost za udržení schopnosti přípravy a výcviku jednotek nasazovaných do zahraničních operací,
- zajištění kvalitního provedení základní přípravy dle nové učební a výcvikové dokumentace,
- zvyšování odborné kvalifikace vlastního personálu,
- rozvíjení a udržení vztahů na mezinárodní spolupráci s výcvikovými a vzdělávacími středisky koaličních zemí NATO (EU). (vavyskov, 2018)

Přípravu v armádě můžeme rozdělit na dvě základní oblasti, první tvoří základní příprava a druhou profesní příprava. Jedná se relativně o velké oblasti přípravy personálu nezbytné pro splnění všech kvalifikačních požadavků.

Základní příprava

Základní příprava představuje jakousi prvotní etapu přípravy (výchovy, vzdělávání a výcviku) vojáků v činné službě Armády České republiky. Ujednacená tříměsíční základní příprava je rozdělena do několika částí. Voják se zde učí zvládat primární činnosti potřebné k přežití na bojišti, učí se bojovat a vytvářet si fyzické i psychické předpoklady, které jsou nezbytné k výkonu služby vojáka. Tato příprava utváří charakterové vlastnosti člověka, jeho vůli po vítězství a bojovou připravenost. Tyto vlastnosti jsou nezbytné pro úspěšné splnění úkolů jednotlivce, ale také nejmenší jednotky, družstva. Zde musí voják nabrat potřebné návyky, praktické dovednosti a také teoretické vědomosti. Nesmí mu chybět vůle a přesvědčení splnit i ty nejtěžší úkoly. (vavyskov, 2018)

Profesní příprava

Příprava, která směřuje ke splnění kvalifikačních požadavků a je realizována kariérovou přípravou, odbornou přípravou, speciální a specializační přípravou. Zaměřuje se na získání kvalifikací, které jsou nutné pro výkon systemizovaného místa. Tato příprava je přímo zaměřena na splnění kvalifikačních požadavků předepsaných pro výkon konkrétních funkcí na služebních místech.

Profesní příprava je realizována:

- pro splnění základních kvalifikačních požadavků formou kariérové přípravy,
- pro naplnění konkrétních specializovaných požadavků formou odborné, speciální a specializační přípravy,
- pro splnění specifických profesních požadavků prostřednictvím účelové přípravy,
- pro splnění konkrétních jazykových požadavků formou jazykové přípravy, preferován jen anglický jazyk. (vavyskov, 2018)

Pod profesní přípravu vojáka můžeme zahrnout ještě další druhy příprav:

- kariérová příprava je zřízena ke splnění základního kvalifikačního požadavku, který je nutný pro služební zařazení vojáka. Jde o takzvanou všeobecnou přípravu, která obsahuje tematiku společnou pro všechny členy konkrétního hodnostního sboru,
- odborná příprava je organizována k nabytí návyků, dovedností a neposlední řadě vědomostí, které jsou potřebné k výkonu činné služby na určitém služebním zařazení v rámci specifické odbornosti v daném hodnostním sboru. Jako příklad můžeme uvést všeobecnou přípravu spojaře, chemika, dělostřelce, a dalších,
- specializační příprava slouží k nabytí návyků, dovedností a vědomostí, které jsou zapotřebí k výkonu služby na konkrétním služebním místě v rámci konkrétní specializace v určeném hodnostním zařazení, například obsluha systému zbraní,
- speciální příprava je zacílena na získání návyků, dovedností a také vědomostí souvisejících přímo s výkonem služby na daném služebním místě, zde se nebere v potaz získaná specializace nebo odbornost. Můžeme pro příklad uvést bezpečnostní management, řídičskou způsobilost či dokonce trhací práce pro ženisty,
- účelová příprava se zprostředkovává pro příslušníky štábů jednotek a také velitele, kteří se odborně připravují na účast v zahraničních operacích. Jsou také školeni jednotlivci, kteří mají úkoly v rámci pozorovatelských misí nebo struktur NATO, EU a OSN.
- jazyková příprava je soustředěna na dosažení jazykových kvalifikačních požadavků. Preferován je anglický jazyk i z pohledu koaličních jednotek. Z dalších jazyků jsou nejčastěji vyučovány němčina a jako druhý oficiální jazyk NATO francouzština. (vavyskov, 2018)

3 VOJENSKÉ VZDĚLÁVACÍ SYSTÉMY

Evropa i celý svět prochází v posledních letech velkými změnami. Tyto rozsáhlé změny jsou založeny na strmém rozvoji vědy a techniky a také jsou přímo spjaty s ekonomickým růstem. Dynamika těchto inovací v posledním desetiletí je výrazná a všudypřítomná. Nejen z těchto atributů vyplývají větší nároky na přípravu a rozvoj lidských zdrojů. To ovšem vyžaduje stálé obnovování znalostí, dovedností a neustálé získávání nových a nových kvalifikací. Klíčovým jevem, na který nesmíme zapomenout, který ovlivňuje úroveň vzdělávání je prudký a dynamický rozvoj informačních technologií. Obecně můžeme hovořit o přímé spojitosti komunikačních a informačních technologiích. Nemůžeme se tedy divit, že rezort obrany věnuje patřičnou pozornost přípravě lidských zdrojů. (unob, 2018)

Vzdělávání se nezaměřuje jen na specifickou vstupní část života, ale jedná se o dlouhotrvající proces, který probíhá po celý život. Tento edukační proces neprobíhá jen formálně, tedy formou vzdělávacího systému, ale k jeho naplnění přispívá také sběr zkušeností. U vojáků jsou ceněny zejména zkušenosti získané v zahraničních vojenských i mírových misích. Zavedení konceptu celoživotního učení znamená zásadní změnu edukačního systému. (unob, 2018)

Klíčovým prvkem vojenského celoživotního vzdělávání v rezortu obrany jsou vojenské kariérové kurzy. Tyto kurzy musí absolvovat každý vojenský profesionál, aby splnil přísné kvalifikační požadavky na něj kladené. V návaznosti na koncepci jazykové přípravy v rezortu Ministerstva obrany je organizována intenzivní výuka hlavně anglického jazyka, hovoříme o systému jazykové přípravy. Tato výuka je organizována Centrem jazykového vzdělávání na Univerzitě obrany. Systém je v souladu s normou STANAG 6001. Slouží pro zlepšení vzájemné komunikace se složkami NATO. Výuka jazyků probíhá také u žáků a studentů vojenských škol. Naměřená úroveň v oblasti jazykových dovedností se kontinuálně zvyšuje. Příslušníci ozbrojených sil jsou schopni zvládat úkoly v zahraničí, zejména v zahraničních misích a operacích. Působí též ve strukturách Severoatlantické aliance. Česká republika, přestože je malý stát, významně přispívá ke spolupráci mezi státy NATO a EU. Nejenom z toho důvodu jde do popředí vzájemná komparace v připravenosti absolventů různých specifických edukačních systémů. (unob, 2018)

Vzdělávacím potřebám ozbrojených sil je také přizpůsobena samotná struktura vzdělávacích a výcvikových zařízení:

- Univerzita obrany v Brně (3 fakulty, 1 vysokoškolský ústav a 3 vysokoškolská centra),
 - Vojenský obor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze,
 - Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové,
 - Velitelství výcviku - Vojenská akademie (vojenská rezortní škola) ve Vyškově.
- (unob, 2018)

3.1 Střední škola a Vyšší odborná škola v Moravské Třebové

Vojenská střední škola

V současnosti má Armáda České republiky ve své působnosti jednu střední školu. Jedná se o Vojenskou střední školu a Vyšší odbornou školu Ministerstva obrany v Moravské Třebové. Škola nese čestný název Škola Československé obce legionářské. Tato instituce zprostředkovává mladým lidem vzdělávání a umožňuje získat úplné střední odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou a vyšší odborné vzdělání. Dále připravuje studenty pro další studium na vysokých vojenských školách, zejména na Univerzitě obrany. Příprava studentů je také zaměřena na studium na Vojenském oboru při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze. Pochopitelně škola připravuje též na dráhu vojenského profesionála. Absolventi školy v Moravské Třebové nachází uplatnění na všech fakultách v rámci Univerzity obrany nebo jsou přímo zařazeni ke konkrétním posádkám, útvarům nebo zařízením v rámci AČR. Studenti se také dokážou bez problémů uplatnit v civilních institucích či jiných organizacích. Žákem, respektive posluchačem VSS a VOŠ MO v Moravské Třebové se může stát každý, kdo zvládne podmínky přijímacího řízení.

(vsmt, 2018)

Hlavní ekonomickou výhodou vojenského studia na střední škole je především úplné zdravotní zabezpečení a materiální zajištění. Škola poskytuje ubytování, které je zdarma. Studenti mají též možnost kulturního a sportovního vyžití. Žáci odjíždí do svých domovů kaž-

dý víkend. Odjíždí v pátek odpoledne a vrací se v neděli večer. V rámci celého školního roku jsou vyčleněny jen dva nebo tři víkendy na řízené pobyty ve škole. Ty slouží k přípravě a následně k samotné reprezentaci školy na veřejnosti. Klíčovou roli zde hraje jistota profesního uplatnění a také možnost získat motivační příspěvek. Absolvent školy nemá žádný závazek vůči AČR. (vsmt, 2018)

Pro vojáky z povolání a občanské zaměstnance AČR škola v Moravské Třebové nabízí kromě jiného dálkové studium, které je ukončeno maturitní zkouškou. Škola dále nabízí kurzy výpočetní techniky spadající do oblasti informačních a komunikačních technologií. Účastníci mají možnost na základě úspěšného absolvování těchto kurzů získat certifikáty, jež spadají do standardů EU, co se týče počítačové vzdělanosti. (vsmt, 2018)

Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové nabízí vzdělávací obory Vojenské lyceum a Elektrotechnika, jedná se o denní čtyřleté studium a obor Podnikání, tříleté dálkové studium. Ukončení studia je formou maturitní zkoušky. Dosažený stupeň vzdělání je úplně střední s maturitou. (vsmt, 2018)

Vyšší odborná škola Ministerstva obrany

Škola je integrovanou součástí Vojenské střední školy a Vyšší odborné školy Ministerstva obrany v Moravské Třebové. Tato vyšší odborná škola připravuje profesionály pro výkon speciálních a náročných činností v Armádě České republiky a také ve státní správě. Jedná se o činnosti v oblasti ochrany vojsk a obyvatelstva při řešení krizových situací. Využití těchto profesionálů je také přímo souvislé se službou v AČR. Absolventi školy jsou specialisty pro řízení ochrany obyvatelstva, disponují odpovídajícími znalostmi jak na úrovni teoretické, tak praktickými dovednostmi získané výcvikem. (vsmt, 2018)

Vzdělávací program těchto specialistů můžeme charakterizovat následovně. Po ukončení studia umí absolventi analyzovat existenční ohrožení obyvatel a také ozbrojených složek státu. Umí organizovat a řídit prevenci konkrétních rizik a problémů. Dokážou se účinně podílet na řešení krizových a mimořádných situací a následném obnovení běžného stavu. Pro tyto a jiné dovednosti připravuje škola své posluchače v rovině teoretické i praktické.

Obsah vzdělávacího programu je sestaven do následujících oblastí:

- společensko - vědní,
- všeobecná,

- státní a veřejná správa a mezinárodní vztahy,
- krizové řízení,
- odborná praxe.

Na teoretickou přípravu navazuje praktická výuka, která je realizována zejména na letním a zimním soustředění. Během praktické výuky získají posluchači stěžejní odborné dovednosti a potřebné návyky. Dochází ke zvyšování odolnosti vůči fyzické zátěži a zvyšuje se též psychická odolnost. Posluchači dokážou získané znalosti a dovednosti použít při řešení úkolů obrany obyvatelstva a vojsk v mimořádných situacích. (vsmt, 2018)

Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové nabízí vzdělávací obor Ochrana vojsk a obyvatelstva, jedná se o kombinované studium. Ukončení studia je formou absolutoria, diplomovaný specialista v oboru ochrany vojsk a obyvatelstva. Dosažený stupeň vzdělání je vyšší odborné. (vsmt, 2018)

3.2 Univerzita obrany v Brně

Univerzita obrany má významné místo ve vysokoškolské přípravě důstojnického sboru, který tvoří profesionálové Armády České republiky. Škola se také zaměřuje na vědecko-výzkumné činnosti rezortu Ministerstva obrany. Expertní a zpracovatelské činnost je zde jakýmsi doplňkem působnosti univerzity. (unob, 2018)

Univerzita obrany nabízí akreditované vzdělání v bakalářských, magisterských a doktorských studijních programech. Tyto programy jsou vojenského, vojensko-manažerského, zdravotnického, technického a ekonomického zaměření. Je zde také centrum celoživotního vzdělávání. Univerzita realizuje také neakreditované nejvyšší rezortní vzdělávání formou odborných kvalifikačních kurzů zejména pro vyšší důstojníky AČR. Škola je přístupná jak civilním, tak zahraničním zájemcům o studium. Univerzita obrany má své nenahraditelné postavení v systému českých vysokých škol. Nabízí vzdělání, které je srovnatelné se vzděláním získaným na ostatních civilních školách v rámci celé České republiky. Univerzita připravuje vojenské i civilní studenty na třech fakultách. Fakulta vojenského leadershipu, která se nachází v Brně. Fakulta vojenských technologií, také sídlící v Brně. A poslední fakultou je Fakulta vojenského zdravotnictví, která se nachází v Hradci Králové.

(unob, 2018)

Univerzita obrany v Brně se zabývá přípravou vojenských profesionálů a dalších odborníků, kteří působí ve sféře bezpečnosti a ochrany státu. Tito profesionálové působí dle potřeb Armády České republiky, státní správy a také na základě smluvních závazků s ostatními demokratickými státy. Příprava reflektuje nejnovější poznatky z vojenství, výzkumu a vývoje a také z vědeckého bádání. Vzdělávání na univerzitě je zaměřeno k získání širšího profilu absolventů. To umožňuje dobrou uplatnitelnost a kariérní růst ve stále se měnících podmínkách služby v armádě. Všestranné zaměření studia také pomáhá vytvořit předpoklady pro uplatnění absolventů v soukromém sektoru. (unob, 2018)

Vzdělávání na Univerzitě obrany poskytuje posluchačům celistvý rozsah znalostí. Tyto znalosti pak umožňují zvládnutí specifických činností v oblasti velení a řízení. Specifické vojenské a velitelské dovednosti studenti mohou získat zejména při vojenské přípravě a výcviku mimo univerzitu. Jedná se o základní výcvik a odborný důstojnický kurz. V přípravě studentů, budoucích profesionálů AČR je položen důraz na formování osobnosti důstojníka - velitele. Jeho znamenitou připravenost, jak na úrovni teoretické, tak praktické. V neposlední řadě se klade důraz také na fyzickou zdatnost, psychickou odolnost a jazykovou kompetentnost. Ženy nejsou ze vzdělávání na Univerzitě obrany vyňaty. Po ukončení studií jsou absolventi školy připraveni i pro působení v zahraničních misích a také v rámci působnosti NATO. (unob, 2018)

Organizace vysokoškolského studia na Univerzitě obrany je:

- tříleté v bakalářském programu, dosažený titul „bakalář“ (Bc.),
 - dvouleté v navazujícím magisterském studijním programu, dosažený titul „inženýr“ (Ing.),
 - pětileté v magisterském studijním programu vojenské technologie, dosažený titul „inženýr“ (Ing.),
 - pětileté v magisterském studijním programu ekonomika a management, dosažený titul „inženýr“ (Ing.),
 - pětileté v magisterském studijním programu vojenská farmacie, dosažený titul „magistr“ (Mgr.) a ve studijním programu vojenské zubní lékařství, dosažený titul „doktor zubního lékařství“ (MDDr.),
 - šestileté v magisterském studijním programu vojenské všeobecné lékařství, dosažený titul „doktor medicíny“ (MUDr.),
 - tříleté a čtyřleté v doktorském studijním programu, dosažený titul „doktor“ (Ph.D.).
- (unob, 2018)

Bakalářský a magisterský studijní program je připraven pro absolventy, kteří mají střední školu zakončenou maturitní zkouškou. Navazující magisterský program je určen pro absolventy bakalářských studijních programů. Tyto programy jsou založeny na kreditním systému, který reflektuje výsledky studia posluchačů. Doktorský studijní program je připraven pro absolventy magisterských studijních programů. Forma tohoto studia je prezenční nebo kombinovaná. Prezenční studium je řešeno jako studium po skupinách, pro tyto skupiny jsou zpracovány rozvrhy hodin na základě studijních plánů. Kombinované studium je realizováno formou prezenčního studia v rámci konzultačních setkání a distančního studia, kde se výuka opírá o samostatnou práci posluchačů mezi jednotlivými konzultačními soustředěními. (unob, 2018)

3.3 Univerzita Karlova v Praze

Vojenský obor při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze je další možností vojenského vysokoškolského studia. Vojenský obor patří mezi vojenské vysoké školy České republiky. Nabízí nejvyšší tělovýchovné vzdělání se specializací na ozbrojené složky. Historie Vojenského oboru sahá až k letům 1954. Vojenský obor je nositelem čestného odznaku, který uděluje Armáda České republiky. Jedná se o odznak „Přemysla Otakara II, krále železného a zlatého“. (vojenskyobor, 2018)

Podáním přihlášky na Vojenský obor se člověk zavazuje stát se vojákem z povolání. Tím se ovšem stane až v okamžiku zvládnutí přijímacího řízení a oznámení o přijetí ke studiu. Až následně poté student nastupuje k vykonání základní vojenské služby, která trvá dva měsíce a probíhá v měsících srpnu a září. Poté je člověk, voják převelen ke studiu na Vojenský obor v hodnosti svobodníka. (vojenskyobor, 2018)

Prezenční studium je zaměřeno na zájemce z řad studentů středních škol i gymnázií. Studium probíhá a je organizováno Fakultou tělesné výchovy a sportu v Praze. Skládá se ze dvou částí. První část studia je organizována jako studium civilního oboru tělesná výchova a sport. Zde se vyučuje teorie a praxe z oblasti tělovýchovy a sportu. Druhá část je koncipována jako výuka Vojenského oboru. K civilnímu studiu se přidávají teoretické, ale i praktické zkušenosti. Jedná se o praktické dovednosti ze speciální tělesné přípravy. Jde zejména o boj zblízka, vojenské plavání, vojenské lezení, přežití v tísní a také přesuny na ledu a sněhu. V druhé části také probíhá výcvik ve střelbě z ručních zbraní, v taktické pří-

pravě, orientaci v neznámém terénu, ovládní vozidel, které používají ozbrojené síly a v dalších vojenských odbornostech. Výuka se realizuje zejména na kurzech ve výcvikových prostorech ležících v Čechách i ve státech NATO. Vojenský obor spolupracuje s mezinárodními školami podobného zaměření například z Francie, Belgie, Španělska, Slovenska, Rakouska i Velké Británie. (vojenskyobor, 2018)

Vybrané výhody pro zájemce o prezenční studium:

- plat,
- ubytování po celou dobu studia zdarma,
- příspěvek na stravování,
- úhrada plateb za odborné kurzy absolvované v průběhu studia,
- výuka anglického jazyka zdarma,
- získání řady odborných sportovních kvalifikací,
- unikátní vzdělání v ČR, Vojenský obor je jediným pracovištěm vzdělávající tělovýchovné pracovníky pro HZS, PČR, AČR a Celní správu. (vojenskyobor, 2018)

Student se zavazuje za to, že po ukončení studia bude pracovat v Armádě České republiky, a to dvojnásobek doby, po kterou studoval. Voják po absolvování oboru vojenská tělovýchova a získání titulu magistr je povýšen do hodnosti poručík, což je začínající důstojnická hodnost. Student má ovšem právo si kdykoliv své rozhodnutí rozmyslet. Avšak zaplatí poměrnou část nákladů, které do něj armáda investovala. Konkrétně se jedná o 9 tisíc korun českých za každý měsíc doby studia. (vojenskyobor, 2018)

Kombinovaná forma studia je určena pro příslušníky bezpečnostních složek. Zájemci, kteří splní v přijímacím řízení podmínky pro studium, jsou podrobení stejným pravidlům jako zájemci o prezenční studium. Vojáci a příslušníci bezpečnostních složek ve služebním poměru musí být vysláni zaměstnavatelem, a to podle platných personálních zásad konkrétního rezortu. (vojenskyobor, 2018)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMU

V teoretické části bakalářské jsme se zabývali problematikou andragogiky. Popsali jsme teoretická východiska a definovali základní pojmy této vědní disciplíny. Jejím hlavním záměrem je edukace dospělého člověka v celé své působnosti. Zabývali jsme se jejím uplatněním při edukaci příslušníků Armády České republiky. Andragogika je nedílnou součástí vzdělávání a přípravy vojáků. Zaměřili jsme se na další odborné vzdělávání, v našem pojetí hovoříme a popisujeme profesní vzdělávání, které patří do klíčových oblastí edukace dospělých. Toto vzdělávání hraje klíčovou úlohu v přípravě personálu nejen v ozbrojených složkách státu. Na závěr teoretické části popisujeme vojenský vzdělávací systém. Přinesli jsme vhled do středoškolského i vysokoškolského vojenského vzdělávacího procesu.

V Praktické části se budeme zabývat kvantitativním výzkumem, který je zaměřený na zjištění reálného významu vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky. Budeme zjišťovat význam dosaženého vzdělání, profesního vzdělávání a vnímání významu absolvovat vojenské vysokoškolské vzdělání v souvislosti s profesním rozvojem. Budeme analyzovat data vzešlé z dotazníkového šetření. Předpoklady našich domněnek ověříme verifikací věcných hypotéz, které si stanovíme na začátku výzkumu. Výzkum by nám měl potvrdit či vyvrátit souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání a vnímáním významu vzdělání a vzdělávání. My se v naší práci snažíme o potvrzení této souvislosti.

V klasických pedagogických výzkumech zpravidla řešíme jeden nebo více problémů. Řešení vědeckého problému pak představuje několik navzájem propojených činností a kroků, které jsou na sobě závislé a pro řešení problému velmi důležité. Jednotlivé výzkumy se mohou navzájem od sebe lišit, a to hlavně v pořadí jednotlivých prováděných postupech, ale elementární posloupnost bývá zachována. Začínáme vymezením problému, pak formulací hypotéz, následuje jejich verifikace čili ověření a na závěr vyvodíme výsledky, které prezentujeme. (Chráška, 2007, s. 12)

4.1 Výzkumný problém a výzkumný cíl

Výzkumný problém

Bakalářská práce se zaměřuje na význam vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky. Výzkumný problém bychom mohli definovat následovně: Jaký je význam dosaženého vzdělání příslušníků AČR pro profesní rozvoj. S profesním rozvojem se přímo pojí další odborné vzdělávání. Nejenom v resortu ministerstva obrany, ale i v civilním sektoru hraje klíčovou roli profesní vzdělávání. Ve výzkumu se zaměřujeme na jednotlivé druhy profesního vzdělávání, které souvisí s profesním rozvojem vojáka.

Výzkumný cíl

Cílem výzkumu je zjistit jaký význam má dosažené vzdělání pro profesní rozvoj příslušníků Armády České republiky. Dále se výzkum zabývá zjištěním toho, jak vojáci vnímají význam dosaženého vzdělání. Zda a jak vnímají význam profesního vzdělávání a jaký typ profesního vzdělávání absolvují. Zda považují za důležité mít vojenské vysokoškolské vzdělání v návaznosti na profesní rozvoj.

4.2 Výzkumné otázky a hypotézy

Pro výzkumné šetření jsme stanovili tyto výzkumné otázky a k nim věcné hypotézy:

Výzkumné otázky:

1. Jaká je role dosaženého vzdělání příslušníků AČR ve vnímání jeho významu v profesním rozvoji?
2. Jaká je role dosaženého vzdělání příslušníků AČR ve vnímání významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji?
3. Jaká je role dosaženého vzdělání příslušníků AČR ve vnímání významu vojenského vysokoškolské vzdělání v profesním rozvoji?

Věcné hypotézy:

1. Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním jeho významu v profesním rozvoji.
2. Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji.
3. Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním významu vojenského vysokoškolského vzdělání v profesním rozvoji.

4.3 Metoda sběru dat

Výzkum probíhal v posádce Přáslavice, konkrétně u 72. mechanizovaného praporu, který je dislokačně umístěn v katastru obce Přáslavice. Prapor spadá do podřízenosti 7. mechanizované brigády v Hranicích a Velitelství pozemních sil se sídlem v Praze. Výzkum byl proveden jako kvantitativní a jako výzkumný nástroj byl použit dotazník. Dotazník byl konstruován výhradně pro tento výzkum a je zcela anonymní. Výzkum probíhal v měsíci lednu a únoru roku 2018.

V rámci přípravných úkonů souvisejících s výzkumem byl proveden předvýzkum. Ten nám posloužil k ověření srozumitelnosti jednotlivých položek v dotazníku. Předvýzkum byl proveden u malé jednotky čítající 10 mužů, která je součástí 72. mechanizovaného praporu. Při samotném rozdávání, vyplňování a sesbírání dotazníků byl autor bakalářské práce osobně přítomen a mohl tak zachytit případné připomínky či dotazy. Po vyhodnocení této části byl dotazník částečně upraven pro lepší přehlednost a srozumitelnost.

Po ukončení přípravné fáze, fáze předvýzkumu, byl realizován samotný výzkum formou dotazníkového šetření. Jednotlivé dotazníky osobně distribuoval autor této práce, po celou dobu vyplňování byl přítomen, avšak do vyplňování nijak nezasahoval. Bylo distribuováno 100 dotazníků, všechny byly vyplněny a sesbírány. Po kontrole byly všechny dotazníky shledány plně funkčními pro jejich analýzu.

Dotazník je strukturován přehledně a čitelně, obsahuje 17 položek, které plně naplňují zaměření výzkumu a reflektují výzkumné otázky. Položky č. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 se týkají výzkumných otázek, zbylé položky tedy položky č. 1, 2, 13, 14, 15, 16, 17 jsou demografického rázu a popisují respondenty. V dotazníku byly použity zejména uzavřené

položky (položky č. 1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16), dále polouzavřené položky (položky č. 10, 17) a jedna položka škálová (položka č. 5).

Uzavřené položky byly použity v dotazníku na zjištění jak demografických charakteristik respondentů, tak charakteristik týkajících se dosaženého vzdělání a profesního vzdělávání. Na tyto položky respondenti odpovídali tak, že vybranou odpověď zakřížkovali. Vybírali z předem navolených odpovědí. U polouzavřených položek postupovali stejně s tím, že měli možnost dopsat specifickou odpověď, která lépe vystihuje jejich názor. U škálové položky respondenti vybírali z odpovědí „naprosto souhlasím“, „spíše souhlasím“, „nevím“, „spíše nesouhlasím“, „naprosto nesouhlasím“, zde bylo využito kroužkování a tato položka je umístěna v dotazníku záměrně, aby zvedla pozornost respondenta a vyvedla jej ze stereotypu křížkování.

Výzkumný soubor

Jako základní soubor pro náš výzkum byli stanovení příslušníci 72. mechanizovaného praporu v Přáslavicích. Jsou to profesionální vojáci Armády České republiky. Početnost praporu je přibližně pět set mužů a žen.

Jako výběrový soubor byli vybráni vojáci z řad příslušníků 72. mechanizovaného praporu. Výběrový soubor čítal 100 vojáků vybraných náhodně. Byl použit prostý náhodný výběr. Vojákům základního souboru se přiřadila pořadová čísla a z nich se vybrali respondenti metodou náhodných čísel pomocí počítačového programu.

5 VÝSLEDKY VÝZKUMU A ANALÝZA DAT

V této části výzkumu se budeme zabývat analýzou dat, které jsme sesbírali v rámci dotazníkového šetření a také verifikací stanovených hypotéz. V první řadě provedeme analýzu dat, které jsme obdrželi v rámci dotazníkového šetření. Při zpracování dat byla použita čárkovací metoda. Získaná data byla zpracována pomocí programu Microsoft Excel. Pro interpretaci dat jsme použili slovní vyjádření, grafy a tabulky. Dále pak provedeme verifikaci hypotéz výzkumu. Hypotézy byly ověřeny pomocí statistického testu významnosti. Konkrétně se jednalo o test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

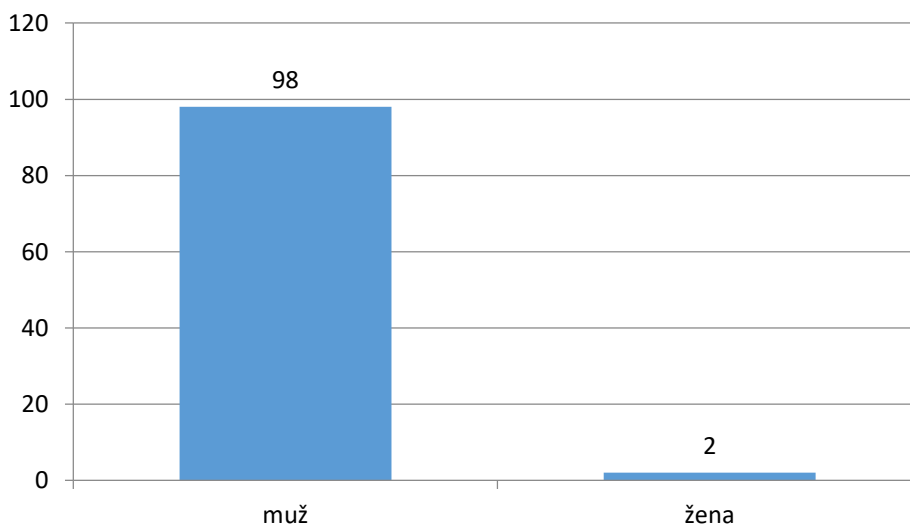
5.1 Analýza dat z dotazníkového šetření

Budeme postupovat dle posloupnosti položek v dotazníku. Jednotlivé vyhodnocené položky převedeme do přehledných grafů. Interpretace dat bude vždy pod konkrétním grafem, zde slovně popíšeme, co z analyzovaných položek vyplývá. Grafy vždy ukazují celkový počet respondentů, čili po sečtení hodnot jednotlivých sloupců se dostaneme k celkovému počtu respondentů. Výjimku tvoří položka č. 17, kde počet respondentů, tedy 84, je v přímé souvislosti s položkou č.16.

Položka č. 1: Jste?

U otázky „Jste?“ odpovídalo 98 mužů a 2 ženy. Z výzkumu tedy vyplývá, že drtivá většina respondentů, tedy vojáků z povolání, jsou muži. Tento výsledek byl předvídatelný, jelikož toto povolání je značně náročné jak z fyzické stránky, tak ze strany psychické.

Graf č. 1: Rozložení zkoumaného souboru dle pohlaví

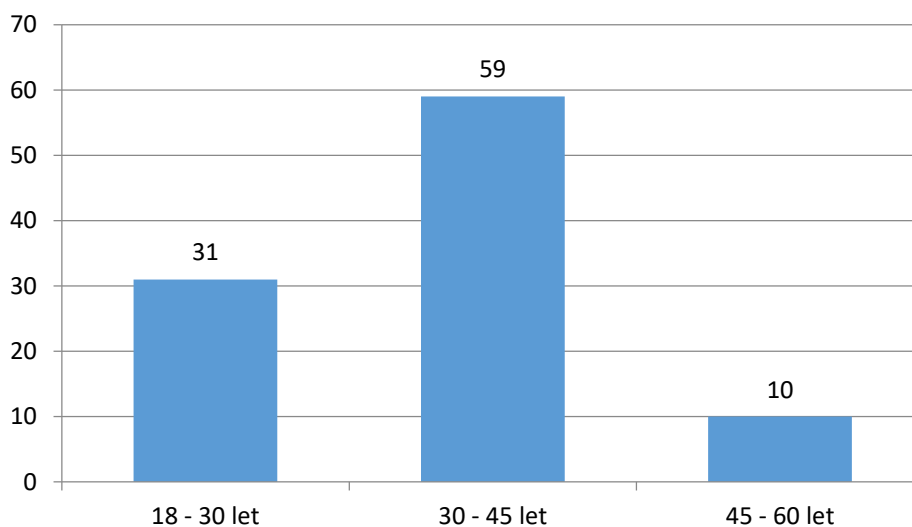

Dotazníkového šetření se zúčastnili převážně muži. Jedná se o reprezentativní vzorek, jelikož pro Armádu České republiky pracují převážně muži. Je tomu tak z toho důvodu, že se jedná o velmi nebezpečnou práci, která je velmi náročná. Pokud zde pracují ženy, tak se jedná především o pozice v administrativě a zabezpečovacích jednotkách. Jsou ovšem také případy, kdy ženy slouží přímo v bojových jednotkách či u vojenské policie. V posledních letech jsou ve větší míře zaznamenány případy, kdy ženy chtějí vyloženě sloužit u bojových jednotek a přímo se vyrovnat mužům ve všech oblastech služby v AČR.

Položka č. 2: Věk

U otázky „Věk“ bylo zjištěno, že nejvíce dotázaných, a to 59 je ve věkovém rozmezí mezi 30-45 lety. S 31 respondenty je zastoupena věková skupina 18-30 let. Dále zde má své zastoupení skupina 10 respondentů ve věkovém rozmezí 45-60 let. Výsledek můžeme přikládat skutečnosti, že pro výkon tohoto povolání je důležité splňovat určité fyzické podmínky, které jsou bližší právě této věkové kategorii.

Graf č. 2: Rozložení zkoumaného souboru dle věku

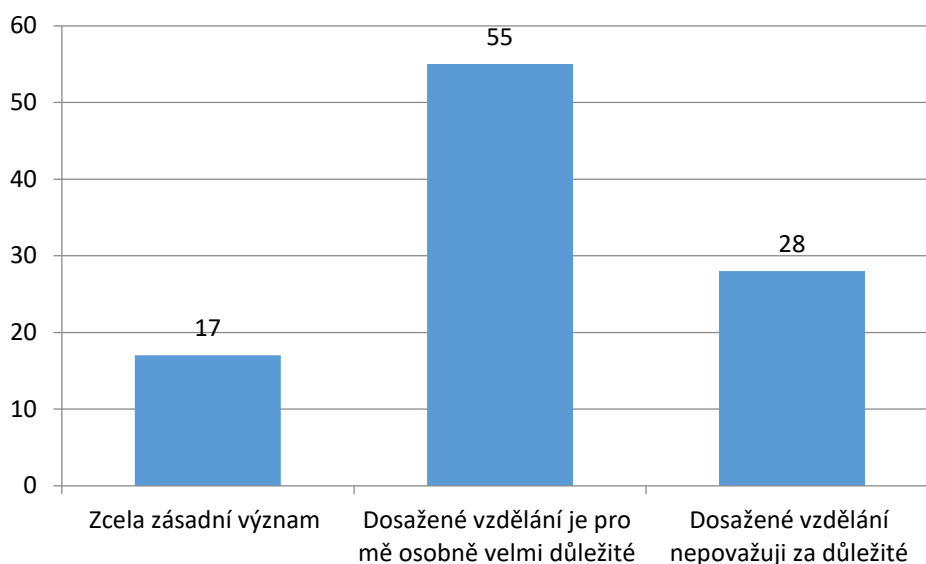
Nejvíce vojáků se řadí do věkové skupiny 30-45 let. Jsou to muži, kteří toto povolání vykonávají už dlouho. Jsou to převážně vojáci, kteří nastupovali krátce před nebo po konci základní vojenské služby (2004) ve věku 20 až 30 let. Nastupovali jako mladí vojáci z povolání. Muži v tomto věkovém rozmezí jsou fyzicky na tom nejlépe. Pro Armádu České republiky je to pozitivní jev, jelikož se jedná už o zkušené jedince, kteří jsou schopni zachovat chladnou hlavu. Jsou vůči armádě loajální a svou práci už dobře znají. Vojáci

ve věkovém rozpětí od 18 do 30 let jsou převážně nováčci kolem 20. a 30. roku života, kteří do armády přišli v rámci masivní náborové kampaně. Ta běží už asi 4. rokem. Za tu dobu přišlo do armády několik tisíc převážně mladých lidí, kteří se postupně zapracovávají a budují kariéru v rámci AČR.

Položka č. 3: Jaký význam přikládáte svému dosaženému vzdělání?

Na otázku odpovědělo nejvíce respondentů, a to 55, že dosažené vzdělání je pro ně osobně velmi důležité. Druhá nejčastější odpověď, a to s 28 hlasy, byla, že vzdělání nepovažují za důležité. Nejméně častou odpovědí bylo, že vzdělání má pro respondenty zcela zásadní význam, takto odpovědělo 17 dotázaných.

Graf č. 3: Hodnocení významu dosaženého vzdělání

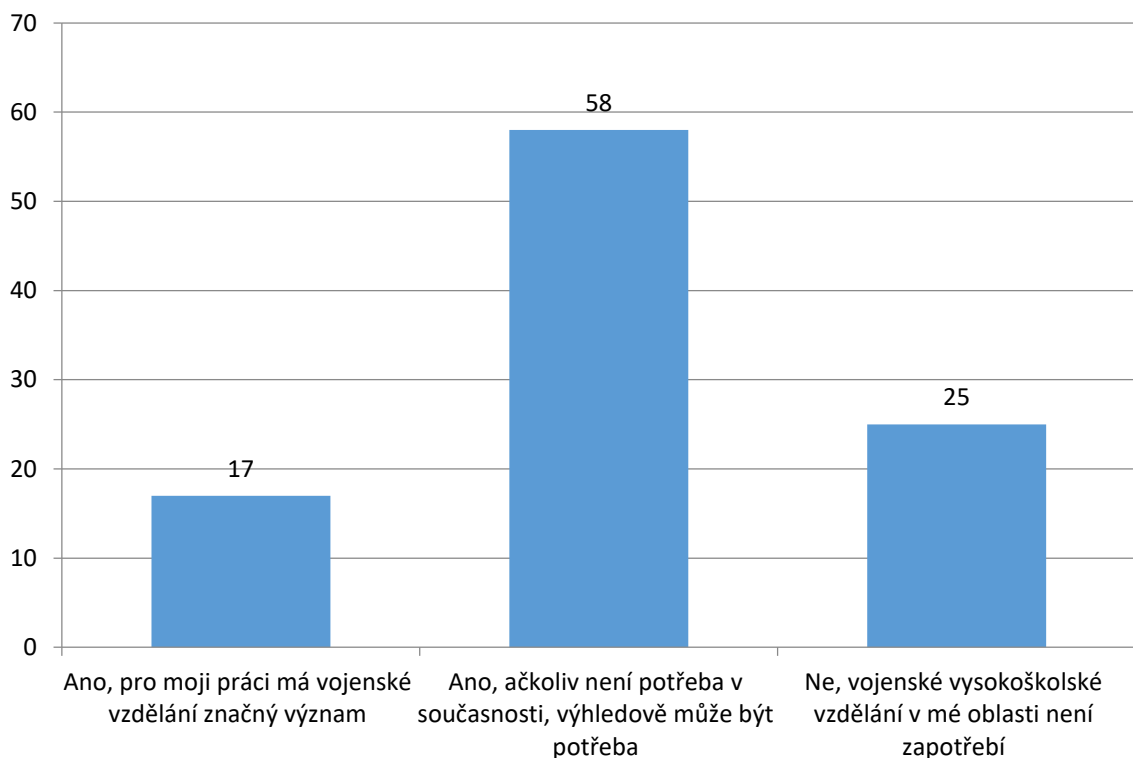

Dosažení určitého vzdělání je pro většinu dotázaných velmi důležité. V dnešní době je to logické. Na dosažené vzdělání je kladen čím dál větší význam. Vojáci vnímají celkový tlak na dosažené vzdělání v důsledku udržení si stávajícího místa. Případně je pro ně dosažené vzdělání vstupní podmínkou pro povýšení. Například postoupení z praporčického sboru (dosažené vzdělání, maturita) do důstojnického sboru je bez vysokoškolského vzdělání zcela nemožné. V tomto případě se nereflektují zkušenosti, délka služby, nasazení v zahraničních operacích či odborná praxe. Zásadní je mít vysokoškolské vzdělání, které nemusí vůbec souviset s armádní problematikou. Zcela naplno se v tomto případě projevují „tabulkové“ požadavky na konkrétní místo, které jsou charakteristické pro celou státní sféru.

Položka č. 4: Považujete za důležité absolvovat vzdělání na Vojenské VŠ ve vztahu k vykonávané profesi?

Na otázku odpovědělo 58 respondentů, že ačkoliv není vzdělání z Vojenské VŠ v současnosti potřeba, může být potřeba výhledově v budoucnosti. 25 dotázaných uvedlo, že vojenské vysokoškolské vzdělání není v jeho oblasti vůbec zapotřebí. 17 respondentů odpovědělo, že vojenské vzdělání má pro jejich práci značný význam.

Graf č. 4: Důležitost vzdělání na Vojenské VŠ

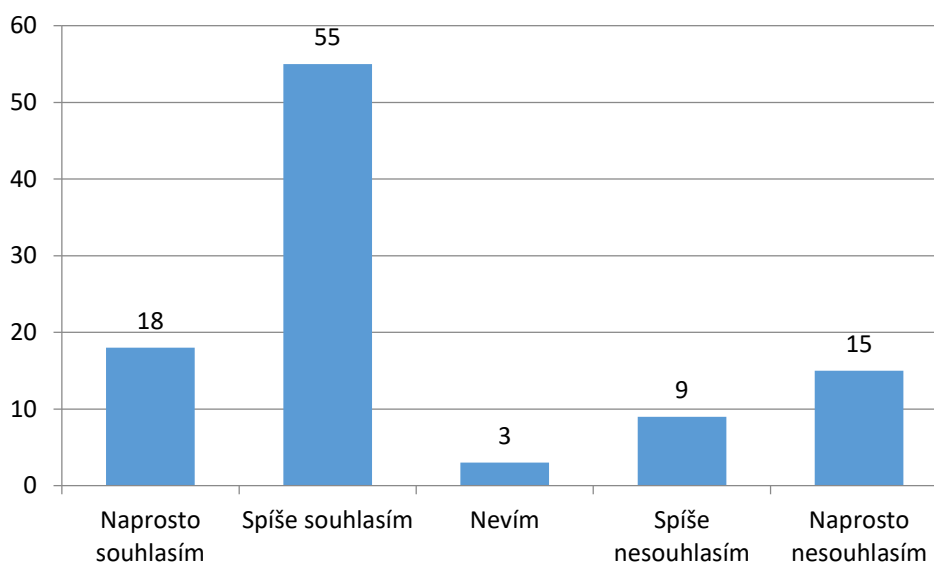

Nejvíce respondentů se přiklání k názoru, že ačkoliv není vzdělání z Vojenské VŠ v současnosti potřeba, v budoucnosti může být využito. Takto uvažují převážně mladší muži, jelikož mají celou kariéru před sebou a mají vysoké ambice a cíle. Velmi často vidí vzdělání jako způsob k rychlejšímu postupu a možnost, díky níž mohou být dříve povýšeni. Také je to obrázek o tom, že vojáci si uvědomují význam dosaženého vzdělání a s ním i patřičných kvalifikací pro výkon konkrétního systemizovaného místa. S vojenským vzděláním je kariéra vojáka z povolání více přehledná a předvídatelná, jelikož se jedná o specialisty vyškolené v konkrétní oblasti, odbornosti.

Položka č. 5: Dosažené vzdělání je velmi významné pro můj profesní život.

55 respondentů, což je nejvíce odpovědí na otázku, zda je dosažené vzdělání významné pro jejich profesní život, uvedlo, že spíše souhlasí. 18 respondentů uvedlo, že naprosto souhlasí. 15 odpovědělo, že naprosto nesouhlasí, 9 dotázaných s tímto výrokem spíše nesouhlasí a nejméně odpovědí bylo u možnosti nevím, konkrétněji 3 odpovědi.

Graf č. 5: Význam dosaženého vzdělání ve vztahu k profesnímu životu

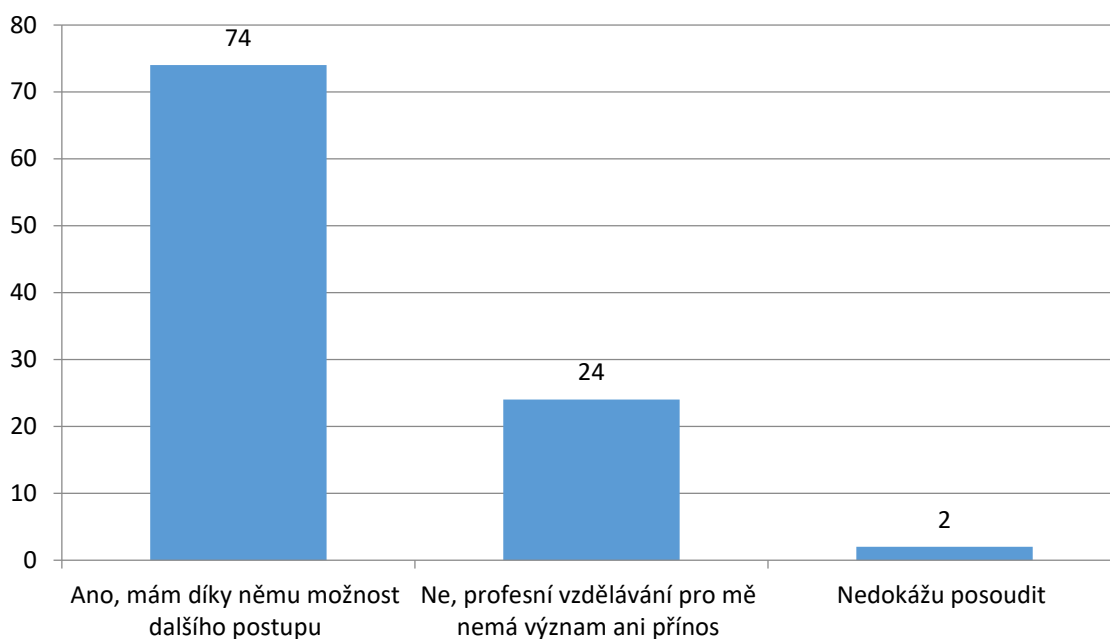

Že je vzdělání velmi důležité pro profesní život uvedlo nejvíc dotázaných. Tento názor je pouze logické vyplnutí současnosti. Na vzdělání se v dnešní době klade velký význam, kdy mnohdy je v požadavcích na nové zaměstnance právě dosažení určitého stupně vzdělání. Pokud chtějí dotazovaní vojáci dosáhnout vyšší pozice, vzdělání jim bude vždy jen ku prospěchu. A v drtivé většině je dosažené vzdělání nezbytné k povýšení či přestupu do vyššího hodnostního sboru. Přestup mezi jednotlivými hodnostními sbory je krásnou ukázkou profesního života příslušníka AČR.

Položka č. 6: Myslíte si, že je profesní vzdělávání důležité pro Váš profesní růst?

Na otázku, zda je profesní vzdělávání důležité pro profesní růst, odpovědělo 74 respondentů, že ano, jelikož díky němu mají možnost dalšího postupu. Mnohem méně respondentů, a to 24 odpovědělo, že profesní vzdělávání pro ně nemá vůbec žádný význam ani přínos. Téměř zanedbatelná část dotázaných, tedy 2 respondenti uvedli, že na tuto otázku nedokážou odpovědět a nemohou ji tedy posoudit.

Graf č. 6: Důležitost profesního vzdělávání ve vztahu k profesnímu růstu

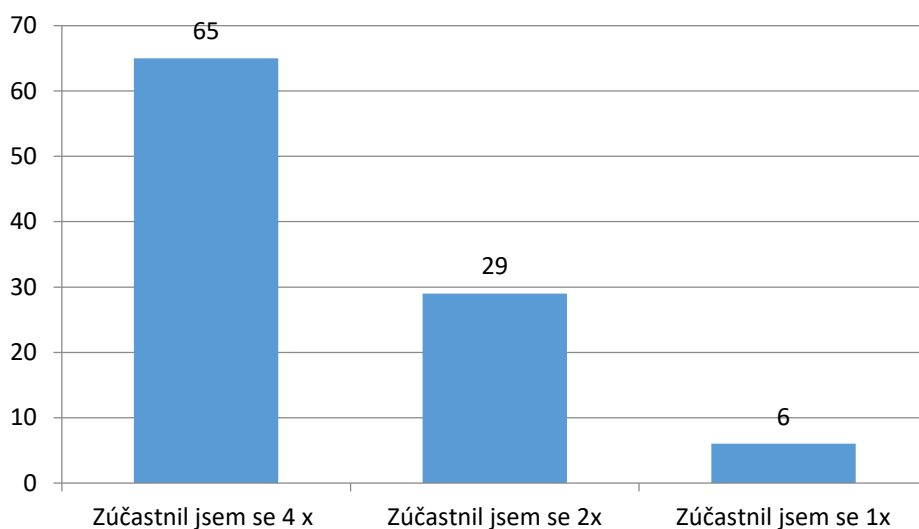

Naprostá většina uvedla, že díky profesnímu vzdělávání mají možnost dalšího profesního postupu a uvedli, že profesní vzdělávání je pro jejich profesní růst tedy opravdu důležité. Pokud se jedná o profesní vzdělávání, v okamžiku, kdy se rozhoduje o povýšení konkrétního vojáka, berou se v úvahu mimo jiné i skutečnosti o jeho vzdělání a profesním vzdělávání. Pokud se tento jedinec opravdu celou dobu usilovně snaží vzdělávat a dále se rozvíjet, je toto zohledněno při dalším profesním postupu. Tento princip se uplatňuje při řízení kariér, kdy jsou vojáci motivováni zejména tím, že profesní vzdělávání jim umožní profesní růst, povýšení, to vše v neposlední řadě souvisí se zvýšením platu.

Položka č. 7: Kolika vzdělávacích akcí zaměřených na profesní rozvoj jste se zúčastnili v posledních 12 měsících?

65 dotázaných uvedlo, že se za posledních 12 měsíců zúčastnili 4 vzdělávacích akcí, které byly zaměřeny na profesní rozvoj. 29 respondentů se zúčastnilo za poslední rok 2x a nejméně, tedy 6 se zúčastnilo pouze jednou.

Graf č. 7: Četnost vzdělávacích akcí v posledních 12 měsících

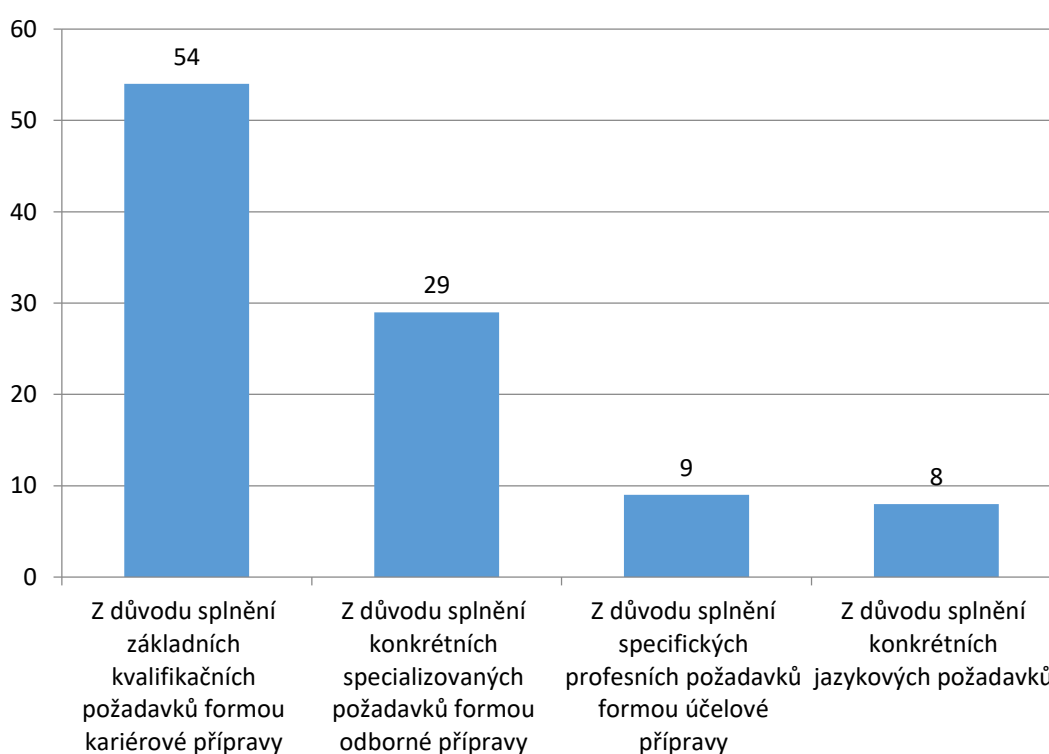

Nejvíce respondentů se zúčastnilo za poslední rok čtyř vzdělávacích akcí, které jsou zaměřeny na profesní rozvoj. Tato skutečnost je velmi pozitivní jev, jelikož je vidět zájem a určitá snaha konkrétních jedinců. Toto dokazuje, že většina dotázaných opravdu klade důraz na další osobnostní rozvoj, díky němuž mohou dále postupovat s dobou a stále se zdokonalovat a rozvíjet své schopnosti. Výsledek této položky nám mimo jiné ukázal stále se rozvíjející snahu zaměstnavatele, v našem případě Armádu České republiky přizpůsobovat se trendům učící se společnosti.

Položka č. 8: Z jakého důvodu jste se zúčastnili profesního vzdělávání?

Více jak polovina dotazovaných, a to 54, se profesního vzdělávání zúčastnilo z důvodu splnění základních kvalifikačních požadavků formou kariérové přípravy. Profesního vzdělávání se 29 respondentů zúčastnilo z důvodů splnění konkrétních specializovaných požadavků formou odborné přípravy. 9 se jich zúčastnilo z důvodu splnění specifických profesních požadavků formou účelové přípravy a 8, tedy nejméně se jich účastnilo z důvodu splnění konkrétních jazykových požadavků.

Graf č. 8: Důvody k účasti na profesním vzdělávání

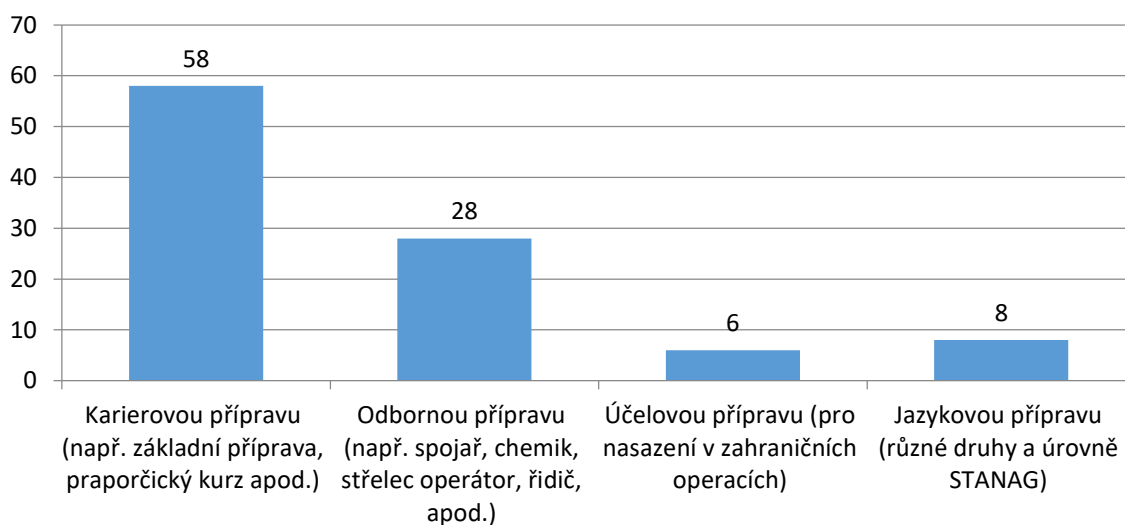

Více jak polovina respondentů absolvovala profesní vzdělávání z důvodu splnění základních kvalifikačních požadavků, jedná se konkrétně o vzdělávání formou kariérové přípravy. Kariérové kurzy jsou členěny dle hodnostního zařazení, jsou to poddůstojnický, praporčícký a kurz nižších důstojníků. Armádní systém je postaven na plnění kvalifikačních požadavků, ať už se jedná o kariérovou, odbornou, účelovou nebo jazykovou přípravu. V tomto případě je klíčovým nástrojem pro nabytí kvalifikačních požadavků Vojenská akademie ve Vyškově. Ta se snaží zabezpečit pro armádu co nejširší pokrytí různých kurzů, příprav a výcviků.

Položka č. 9: Jaký druh profesního vzdělávání jste absolvovali?

Nejčastěji vojáci absolvovali kariérovou přípravu, kam může být zařazen poddůstojnický kurz, praporčický kurz a další kariérové kurzy. Tuto přípravu absolvovalo celkem 58 respondentů. 28 jich absolvovalo odbornou, tedy v oblasti vojenské odbornosti chemik, střelec, řidič apod. 8 respondentů absolvovalo jazykovou přípravu a 6 přípravu účelovou, což znamená příprava pro nasazení v zahraničních operacích.

Graf č. 9: Účast na jednotlivých druzích profesního vzdělávání

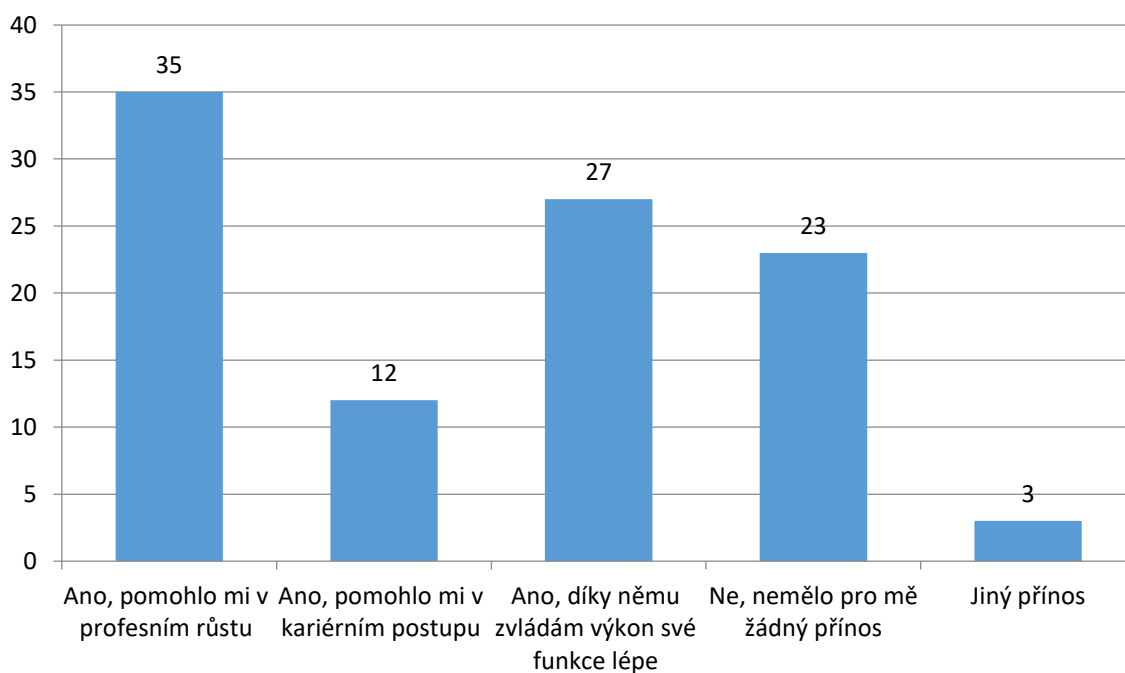

Nadpoloviční většina všech respondentů absolvovala kariérovou přípravu, zde máme na mysli odborné kariérové kurzy, jako jsou poddůstojnický, praporčický a kurz nižších důstojníků. Tyto kurzy jsou rozděleny dle hodnostního zařazení jednotlivých vojáků, takzvané hodnostní sbory. Jednotlivé kvalifikační požadavky musí vojáci splňovat, protože je mají předepsané na konkrétní pozici. Každé služební místo, služební zařazení je určeno těmito požadavky. Jedním z nejdůležitějších požadavků je plnění kariérních kritérií. Další kvalifikační požadavky jsou také velmi významné a mnohdy určující co se týče setrvání na dané pozici. Vojáci jsou si vědomi důležitosti plnění těchto kvalifikačních požadavků, zejména z pohledu setrvání na stávajícím místě, ale i z pohledu kariérního postupu v rámci armády.

Položka č. 10: Bylo pro Vás profesní vzdělávání přínosem?

Profesní vzdělávání bylo podle odpovědí přínosem v oblasti profesního růstu pro 35 respondentů. 27 dotázaných uvedlo, že díky profesnímu vzdělávání nyní zvládají výkon své funkce mnohem lépe. 23 dotázaných zhodnotilo, že profesní vzdělávání pro ně nemělo žádný přínos. 12 respondentů odpovědělo, že jim to pomohlo velmi v kariérním postupu a 3 účastníci ankety uvedli jiný přínos.

Graf č. 10: Přehled jednotlivých přínosů profesního vzdělávání

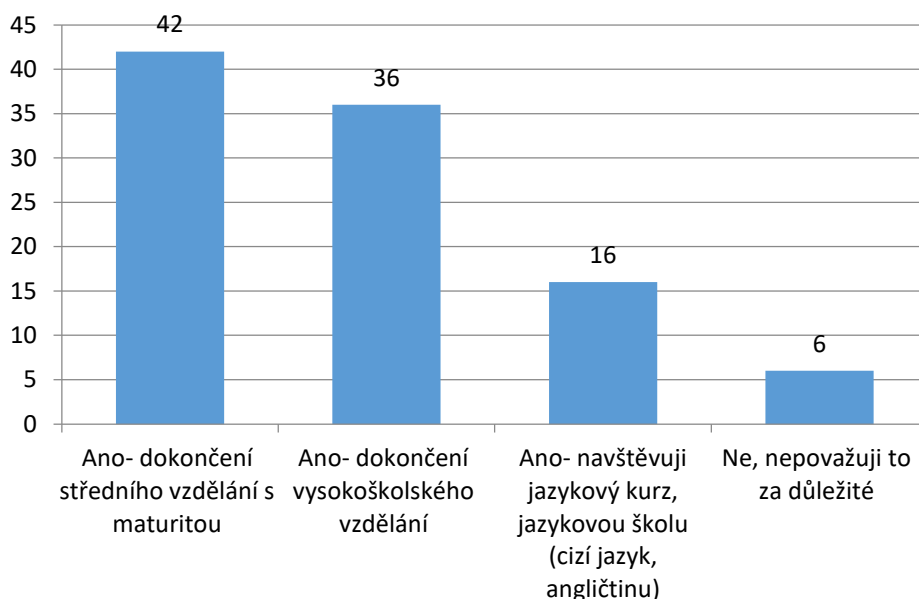

Profesní vzdělávání je všeobecně vnímáno velmi pozitivně. V dnešní době je běžné, že profesní úspěchy jsou přímo spjaty se vzděláním a vzděláváním konkrétních jedinců. V případě povýšení není nic neobvyklého, že jedním z kritérií, které může uchazeči pomoci, je právě jeho stupeň vzdělání. Dále velkou váhu v těchto rozhodovacích procesech mají odborné kvalifikační požadavky, které se nejen v armádě plní absolvováním profesního vzdělávání, které je ve většině případů zaměřené pro potřeby zaměstnavatele. Dotyčný člověk, voják si je vědom nutnosti absolvovat například kariérní, odbornou či účelovou přípravu. Profesní vzdělávání je přímo spjato s profesním rozvojem.

Položka č. 11: Začali jste během služby v Armádě České republiky studovat?

Na základě průzkumu vyplynulo, že 42 dotázaných začalo během služby v armádě studovat. Konkrétně si dokončili střední vzdělání s maturitou. 36 dotázaných uvedlo, že si během své služby v armádě dokončilo vzdělání vysokoškolské. Jazykový kurz nebo jazykovou školu absolvovalo 16 dotázaných a 6 respondentů další studium nepovažuje vůbec za důležité.

Graf č. 11: Studium během služby v armádě

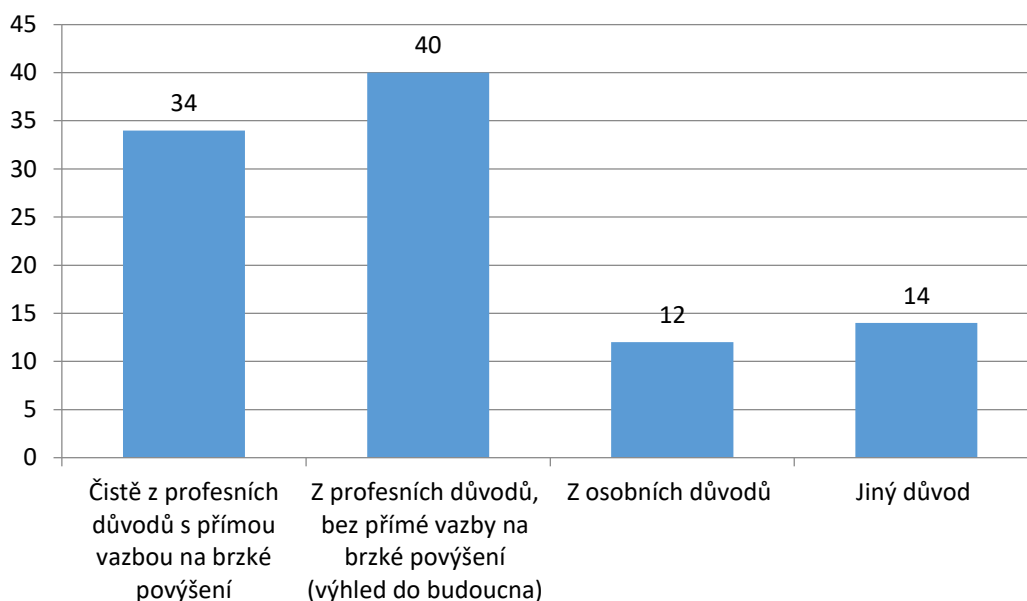

Během služby v AČR si nejčastěji vojáci dokončovali střední vzdělání s maturitou. Je tomu tak proto, že si vojenskou službu jako své povolání vybírají nejčastěji mladí muži, kteří chtějí k vojákům nastoupit ihned po škole. V tomto věku ještě nemají úplně jasno jaké povolání je pro ně nejvhodnější, proto volí tyto veřejné složky jako je Armáda České republiky nebo Policie České republiky. Z počátku ještě nepřemýšlí v tom duchu, že jim další stupeň vzdělání může být benefitem. Ovšem po určité době a s jejich dalším profesním rozvojem a vývojem přichází na to, že i v tomto oboru jim může vzdělání přinést určité výhody, a to jak profesně, tak osobnostně. AČR vzdělávání svých vojáků vítá a podporuje, tudíž jim k tomuto je schopna vytvořit příznivé podmínky. Pro vybrané jedince jsou po schválení příslušnými orgány vytvořeny podmínky pro usnadnění studia, tzv. studijní volno. Nutno ovšem říci, že se to týká pouze studia na vojenských školách při splnění specifických podmínek.

Položka č. 12: Jaký byl pro Vás důvod doplnění si vzdělání?

Z profesních důvodů bez přímé vazby na brzké povýšení si vzdělání doplnilo celkem 40 respondentů. 34 si vzdělání doplnilo čistě z profesních důvodů, a to s přímou vazbou na brzké povýšení. 14 respondentů uvedlo jiný důvod a 12 důvod osobní.

Graf č. 12: Důvody pro doplnění si vzdělání

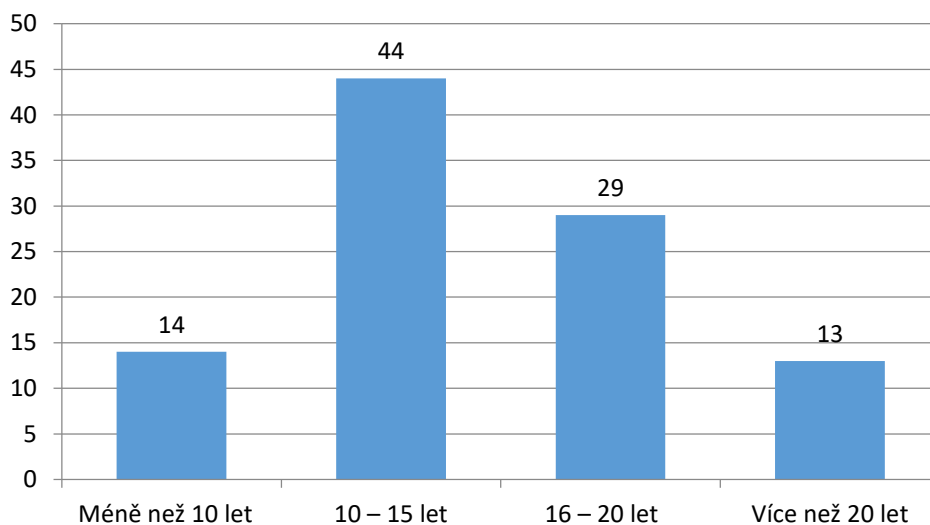

Vzdělání si v dnešní době lidé doplňují nejčastěji z profesních důvodů, a to buď s přímou vazbou na brzké povýšení nebo bez přímé vazby. Pokud je to případ kdy vědí, že díky vyššímu stupni vzdělání budou povýšeni, je nevýhoda ta, že na povýšení musí čekat až do ukončení studia a získání maturitního vysvědčení či diplomu. Na svůj „jistý“ postup tedy musí čekat minimálně třeba další 2-3 roky. Z tohoto důvodu je vzdělání nejčastěji doplňováno bez přímé vazby, a to pro případ, kdyby jednou byla možnost povýšení, tak na ni nemusí zdlouhavě čekat a svým způsobem z donucení studovat. Nic tedy nebrání rychlejšímu profesnímu postupu konkrétního jedince.

Položka č. 13: Jak dlouho sloužíte v Armádě České republiky?

Téměř polovina dotázaných, tedy 44 uvedla, že v Armádě České republiky slouží v časovém rozmezí 10- 15 let. 29 respondentů se zařadilo do skupiny 16- 20 let. 14 respondentů se zařadilo do kategorie méně než 10 let a 13 dotázaných uvedlo délku služby více jak 20 let.

Graf č. 13: Délka služby v AČR

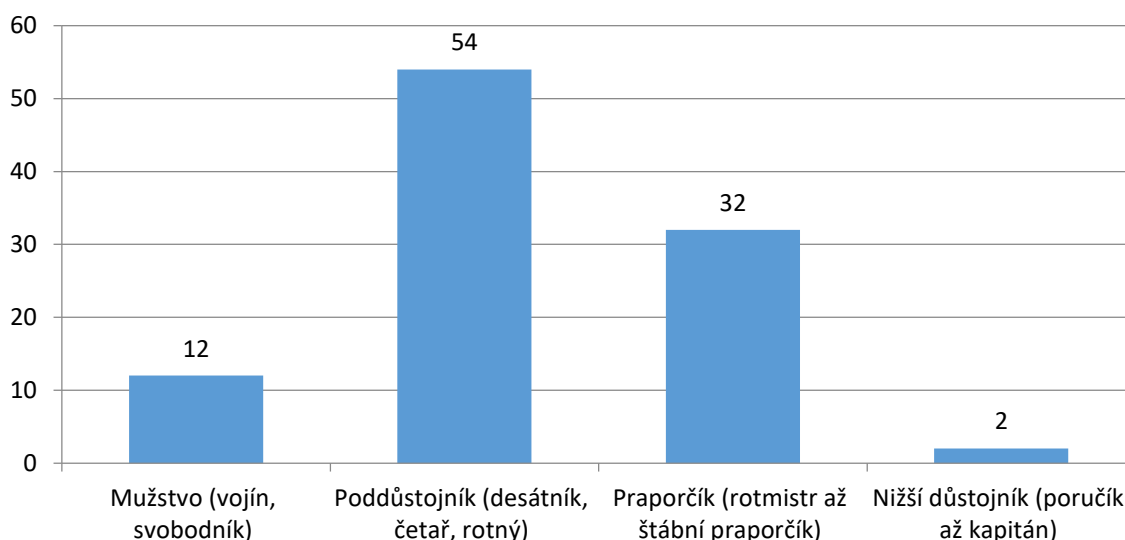

Nejčastěji v AČR slouží muži, kteří toto povolání vykonávají už více jak 10 let. Je to doba, která vyseletovala ty, pro které toto povolání není zcela ideální a z jakýchkoliv důvodů nejsou schopni ho nadále vykonávat. Skutečnost, že v armádě je nejvíce vojáků, kteří slouží více jak 10 let. Toto povolání dělají dlouhodobě převážně ti muži, kteří své práci svým způsobem rozumí, baví je a jsou na svoji práci opravdu hrdí. Tito muži jsou po tak dlouhé době velmi zkušení, tudíž se dá říci, že svoji práci budou dělat opravdu dobře. Dále nám výzkum ukazuje jasný trend velkých náborových akcí z počátečních let plné profesionalizace armády, ta nastala rokem 2005, protože v prosinci roku 2004 opustili brány kasáren poslední vojáci základní vojenské služby.

Položka č. 14: Do jakého hodnostního sboru patříte?

Nejvíce dotázaných se zařadilo do hodnostního sboru poddůstojník, tedy 54 dotázaných. 32 respondentů spadá do hodnostního sboru praporčík. K hodnostnímu sboru mužstvo, tedy voják či svobodník, se přihlásilo 12 respondentů. Jako nižší důstojník, tedy poručík až kapitán se přihlásili 2 respondenti.

Graf č. 14: Hodnostní sbory v rámci výzkumu

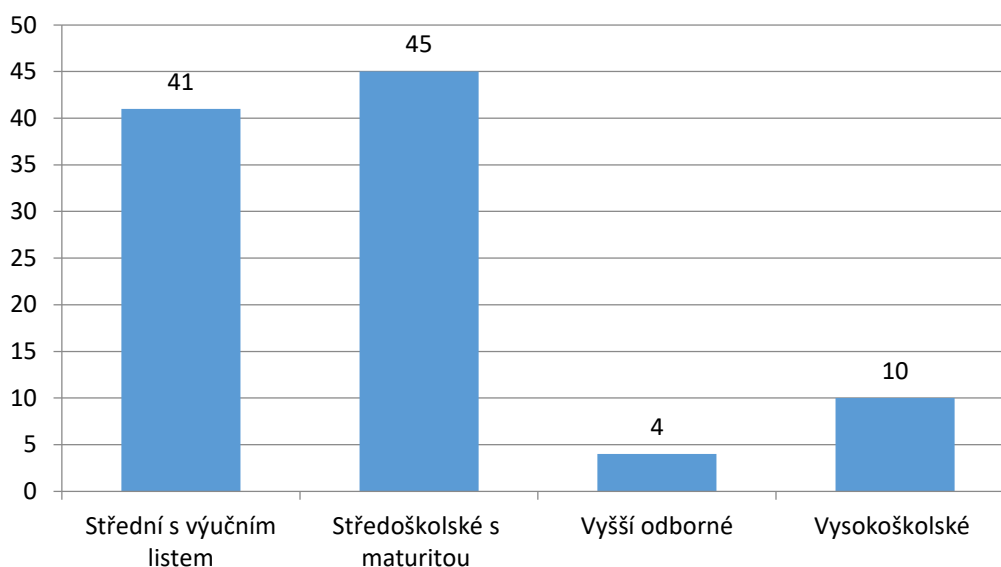

Více než polovina dotázaných uvedla, že patří do hodnostního sboru poddůstojníků. Tento sbor začíná desátníkem a končí hodností rotný. Spolu s hodnostním sborem mužstvo tvoří tito vojáci nejpočetnější skupinu všech příslušníků AČR. Jsou to vojáci, kteří by v případě jakéhokoliv konfliktu či nasazení šli první do boje, a proto zcela logicky musí být jejich stavy nejpočetnější. Druhým nejpočetnějším stavem je praporčický hodnostní sbor. Tento sbor začíná hodností rotmistr a končí hodností štábního praporčíka. Jsou to vojáci na odborných, řídicích a jiných významných postech v Armádě České republiky. Na tyto posty stačí středoškolské vzdělání s maturitou. Jsou to zkušení vojáci většinou sloužící více jak deset let, kteří za svou kariéru nasbírali mnoho zkušeností a mohou své nabyté znalosti a dovednosti předávat dále. Tito vojáci často působí i jako instruktoři v různých kariérních, odborných, účelových a jiných přípravách. Nejméně početnou skupinu tvoří důstojníci, což jsou vysokoškolsky vzdělaní lidé. Slouží na řídicích a manažerských pozicích. Velmi často přímo a plně spolupracují s vojáky hodnostního sboru praporčiků, kterým v mnoha případech dělají přímého nadřízeného. A tzv. praporčíci ve velkém množství případů zastupují důstojníky, zejména poručíky.

Položka č. 15: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Nejvyšší dosažené vzdělání je v Armádě České republiky středoškolské s maturitou. Takto odpovědělo konkrétně 45 dotázaných. Jako druhé nejvyšší dosažené vzdělání bylo respondenty uvedeno střední s výučním listem. Takto bylo uvedeno přesně 41 odpovědí. Mezi respondenty bylo 10 vysokoškoláků a k vyššímu odbornému vzdělání se přihlásili 4 respondenti.

Graf č. 15: Dosažené vzdělání respondentů

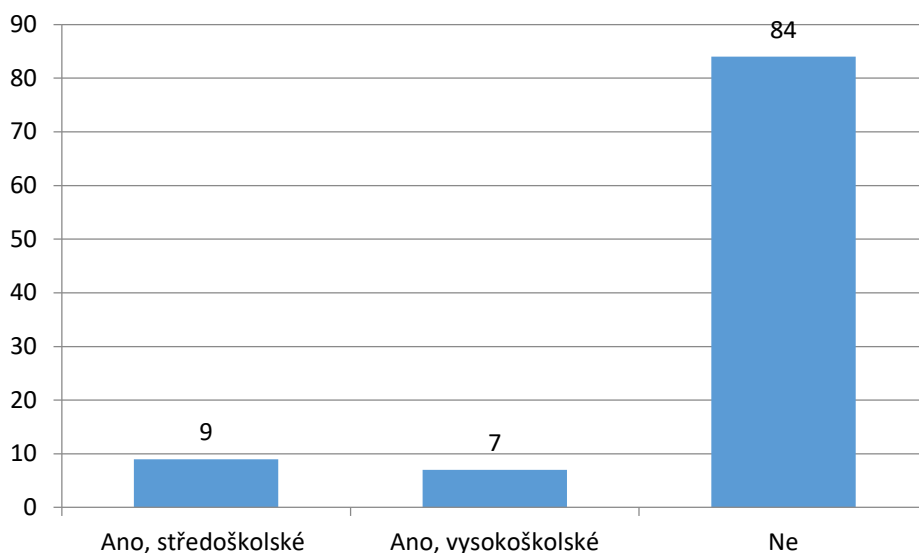

Nejčastěji v AČR pracují muži, kteří mají nejvyšší dosažené vzdělání středoškolské s maturitou. Je to z toho důvodu, že tuto práci chtějí nejčastěji vykonávat mladí muži, kteří ze školy spěchají. Maturitu považují za optimální stupeň vzdělání. Jak vyplynulo z dotazníku, nejsou ojedinělé případy, kdy si maturitu či vysokoškolské vzdělání tito muži během své služby doplňují a to především z profesních důvodů. Tato položka zdařile vykresluje vzdělanostní strukturu příslušníků AČR. Převažuje středoškolské vzdělání nad tím vysokoškolským.

Položka č. 16: Máte vojenské vzdělání?

V drtivé většině respondenti uvedli, že vojenské vzdělání nemají. Stejných odpovědí bylo přesně 84. Středoškolské vojenské vzdělání uvedlo v dotazníku 9 respondentů. 7 vojáků uvedlo, že mají vojenské vysokoškolské vzdělání.

Graf č. 16: Typ dosaženého vzdělání

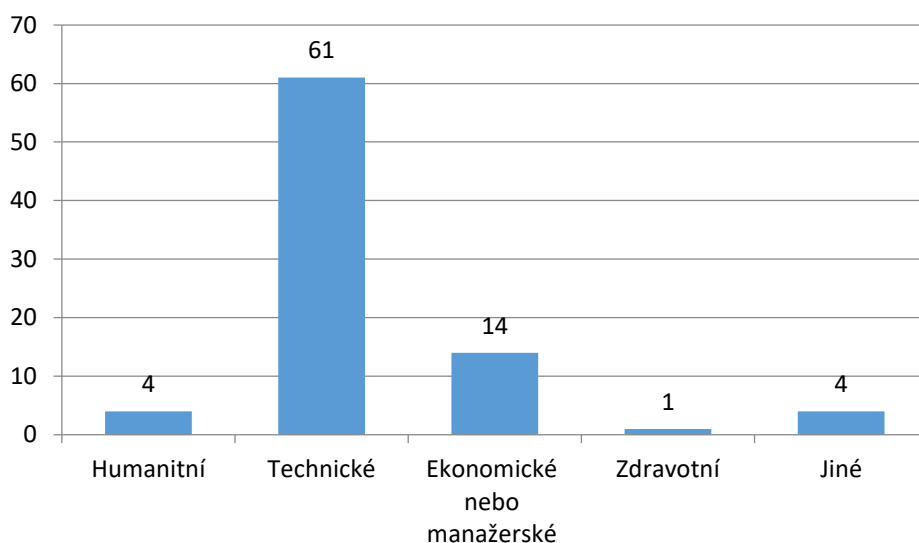

Vojenské vzdělání má v AČR velmi málo mužů. Vojenské vzdělání nemají zřejmě z toho důvodu, že při výběru střední školy mnohdy ještě nevědí, zda by toto povolání chtěli vykonávat, proto volí raději „tradičnější školy“. Co se týká vzdělání vysokoškolského, to se vyskytuje v menší míře pravděpodobně z toho důvodu, že málo kdo z této oblasti má zájem dále studovat. Vysokou školu s vojenským zaměřením si volí tedy převážně ti muži, kteří vědí, že v armádě chtějí budovat především kariéru. Tito vojáci již mají jasnou představu o svém profesním životě v rámci armády. Kariéerní postup pro tyto muže i ženy je stanoven a řídí se konkrétními pravidly.

Položka č. 17: Pokud je vaše vzdělání nevojenské, do jaké oblasti byste jej zařadili?

Respondenti, kteří nemají vojenské vzdělání, nejčastěji na tuto otázku odpovídali, a to v počtu 61, že mají technické vzdělání. Další skupinou je vzdělání ekonomické či manažerské. K tomuto oboru se přihlásilo 14 respondentů. Humanitní vzdělání mají v tomto oboru 4 respondenti, stejný počet odpovědí uvedli vojáci v oboru jiné, tedy 4 hlasy. Ke zdravotnímu vzdělání se přihlásil pouze 1 účastník dotazníkového šetření.

Graf č. 17: Nevojenské oblasti vzdělání

Vzdělání vojáků AČR je velmi různorodé. Nejčastěji se jedná o vzdělání technické, které se v tomto povolání může značně uplatnit. To opět značí skutečnost, že do AČR nastupují muži, kteří mají převážně technické zájmy a jsou svým způsobem aktivnější povahy. Ti, kteří mají vzdělání ekonomické či manažerské, mají většinou vyšší ambice a jsou to právě ti, kdo si doplňují další vzdělání, a to převážně vysokoškolské. Zajímavostí také je, že v položce jiné někteří respondenti uváděli umělecké vzdělání, například hudební konzervatoř. Může to vést k myšlence, že tito jedinci budou do budoucna hledat uplatnění u vojenské hudby.

5.2 Verifikace hypotéz

V této části výzkumu převedeme věcné hypotézy na statistické. Vytvoříme nulovou hypotézu H_0 a alternativní hypotézu H_A . Hypotéza H_0 nám vyjadřuje neexistenci vztahu mezi proměnnými, kdežto hypotéza H_A nám vyjadřuje pravý opak, čili existenci vztahu mezi proměnnými. Určíme proměnné a na základě proměnných stanovíme statistický test významnosti na hladině spolehlivosti. Pro náš výzkum byl v závislosti na proměnných stanoven test nezávislosti chí-kvadrát pro kontingenční tabulku.

Testu chí-kvadrát pro kontingenční tabulku můžeme použít v případech, kdy hodláme rozhodnout, zda existuje závislost nebo souvislost mezi dvěma pedagogickými jevy, jež byly zachyceny pomocí nominálního či ordinálního měření. Tato situace často nastává při dotazníkovém šetření a zpracování zjištěných dat. (Chrásková, 2007, s. 76)

Pro potřeby naší práce byla proměnná vyjadřující stupeň dosaženého vzdělání rozdělena do tří úrovní. Dosažené vzdělání, které uváděli respondenti v dotazníku „střední s výučním listem“, „středoškolské s maturitou“, „vyšší odborné“ a „vysokoškolské“. Z důvodu zanedbatelného počtu respondentů, kteří jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedli „vyšší odborné“ jsme pro potřeby výzkumu a verifikace hypotéz sloučili úroveň „vyšší odborné“ a „vysokoškolské“ v jednu, a to „vyšší odborné a vysokoškolské“.

U proměnných vyjadřující význam dosaženého vzdělání, význam profesního vzdělávání a význam vojenského vysokoškolského vzdělání byly z důvodu verifikace hypotéz jednotlivé vyhodnocované položky v dotazníku související s určenými proměnnými sloučeny a převedeny na kategorie „významné“ a „nevýznamné“.

Pro H_1 byly možnosti v dotazníku v konkrétní položce „zcela zásadní význam“, „dosažené vzdělání je pro mě osobně velmi důležité“ převedeny na kategorii „významné“ a možnost „dosažené vzdělání nepovažuji za důležité“ na kategorii „nevýznamné“.

Pro H_2 byla možnost v dotazníku v konkrétní položce „ano, mám díky němu možnost dalšího postupu“ převedena na kategorii „významné“ a možnosti „ne, profesní vzdělávání pro mě nemá význam ani přínos“, „nedokážu posoudit“ na kategorii „nevýznamné“.

Pro H_3 byly možnosti v dotazníku v konkrétní položce „ano, pro moji práci má vojenské vzdělání značný význam“, „ano, ačkoliv není potřeba v současnosti, výhledově může být potřeba“ převedeny na kategorii „významné“ a možnost „ne, vojenské vysokoškolské vzdělání v mé oblasti není zapotřebí“ převedena na kategorii „nevýznamné“.

Postupujeme metodicky dle Chrásky (2007, s. 77-78) jednotlivé výsledky vzešlé z dotazníků zapíšeme do kontingenční tabulky. Čísla v tabulce bez závorek jsou četnosti jednotlivých respondentů. Čísla v závorkách jsou očekávané četnosti za předpokladu, že by platila H_0 , která hovoří o neexistenci vztahu mezi proměnnými. Čísla, která se nachází pod tabulkou nebo na jejím boku jsou okrajové četnosti, čili četnosti odpovídající součtům v jednotlivých řádcích a sloupcích.

Očekávané četnosti vypočítáme jako součin okrajových četností v konkrétním sloupci a řádku, který dělíme sumou okrajových četností. Tyto četnosti vypočítáme pro každé pole kontingenční tabulky. Pro účely naší práce uvedeme příklad (hodnoty použity z kontingenční tabulky č. 1).

Např.

$$O = \frac{41 \cdot 28}{100} = 11,48$$

Pro každé pole kontingenční tabulky pak vypočítáme hodnotu

$$\frac{(P - O)^2}{O}$$

Testové kritérium χ^2 pak vypočítáme jako součet hodnot pro každé pole kontingenční tabulky.

$$\chi^2 = \sum \frac{(P - O)^2}{O}$$

Vypočítaná hodnota testového kritéria χ^2 je ukazatelem toho, jak velký rozdíl můžeme vidět mezi skutečností a vyslovenou H_0 . Pro tabulku o r řádcích a s sloupcích určíme konkrétní počet stupňů volnosti dle vztahu

$$f = (r - 1) \cdot (s - 1)$$

Pro vypočítaný počet stupňů volnosti a pro zvolenou hladinu významnosti (0,05) vyhledáme ve statistických tabulkách kritickou hodnotu testového kritéria, tu srovnáme s vypočítanou hodnotou testového kritéria. Dle výsledku porovnání obou hodnot pak rozhodneme, zda je možné H_0 odmítnout či nikoliv.

Verifikace hypotéz:

H_1 : Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním jeho významu v profesním rozvoji.

H_0 : Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání jeho významu v profesním rozvoji neexistuje statisticky významný rozdíl.

H_A : Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání jeho významu v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

Tabulka č. 1: Kontingenční tabulka vztahující se k H_1

	střední s výučním listem	středoškolské s maturitou	vyšší odborné a vysokoškolské	Σ
významné	25 (29,52)	38 (32,40)	9 (10,08)	72
nevýznamné	16 (11,48)	7 (12,60)	5 (3,92)	28
Σ	41	45	14	100

Dle postupu uvedeného v této kapitole dosadíme do jednotlivých vzorců konkrétní hodnoty z kontingenční tabulky. Vypočítáme očekávané četnosti a dílčí hodnoty testového kritéria. Očekávané hodnoty jsou uvedeny v kontingenční tabulce v závorkách.

Dílčí hodnoty testového kritéria dle vzorce jsou tyto: 0,69; 1,78; 0,97; 2,49; 0,12; 0,3;

$$x^2 = 0,69 + 1,78 + 0,97 + 2,49 + 0,12 + 0,3 = 6,35$$

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 6,35$.

Byla zvolena hladina významnosti 0,05.

Kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 2 stupně volnosti je $x^2_{0,05}(2) = 5,991$.

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 6,35$ je větší než kritická hodnota $x^2_{0,05}(2) = 5,991$, proto odmítáme H_0 a přijímáme H_A . Platí, že mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání jeho významu v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

H₂: Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji.

H₀: Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji neexistuje statisticky významný rozdíl.

H_A: Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

Tabulka č. 2: Kontingenční tabulka vztahující se k H₂

	střední s výučním listem	středoškolské s maturitou	vyšší odborné a vysokoškolské	Σ
významné	27 (30,34)	39 (33,30)	8 (10,36)	74
nevýznamné	14 (10,66)	6 (11,70)	6 (3,64)	26
Σ	41	45	14	100

Dle postupu uvedeného v této kapitole dosadíme do jednotlivých vzorců konkrétní hodnoty z kontingenční tabulky. Vypočítáme očekávané četnosti a dílčí hodnoty testového kritéria. Očekávané hodnoty jsou uvedeny v kontingenční tabulce v závorkách.

Dílčí hodnoty testového kritéria dle vzorce jsou tyto: 0,37; 1,05; 0,98; 2,78; 0,54; 1,53;

$$x^2 = 0,37 + 1,05 + 0,98 + 2,78 + 0,54 + 1,53 = 7,25$$

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 7,25$

Byla zvolena hladina významnosti 0,05

Kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 2 stupně volnosti je $x^2_{0,05}(2) = 5,991$.

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 7,25$ je větší než kritická hodnota $x^2_{0,05}(2) = 5,991$, proto odmítáme H₀ a přijímáme H_A. Platí, že mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu profesního vzdělávání v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

H₃: Předpokládáme, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním významu vojenského vysokoškolského vzdělání v profesním rozvoji.

H₀: Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu vojenského vysokoškolského vzdělání v profesním rozvoji neexistuje statisticky významný rozdíl.

H_A: Mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu vojenského vysokoškolského vzdělání v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

Tabulka č. 3: Kontingenční tabulka vztahující se k H₃

	střední s výučním listem	středoškolské s maturitou	vyšší odborné a vysokoškolské	Σ
významné	26 (30,75)	40 (33,75)	9 (10,50)	75
nevýznamné	15 (10,25)	5 (11,25)	5 (3,50)	25
Σ	41	45	14	100

Dle postupu uvedeného v této kapitole dosadíme do jednotlivých vzorců konkrétní hodnoty z kontingenční tabulky. Vypočítáme očekávané četnosti a dílčí hodnoty testového kritéria. Očekávané hodnoty jsou uvedeny v kontingenční tabulce v závorkách.

Dílčí hodnoty testového kritéria dle vzorce jsou tyto: 0,73; 2,20; 1,16; 3,47; 0,21; 0,64;

$$x^2 = 0,73 + 2,20 + 1,16 + 3,47 + 0,21 + 0,64 = 8,41$$

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 8,41$

Byla zvolena hladina významnosti 0,05

Kritická hodnota testového kritéria chí-kvadrát pro hladinu významnosti 0,05 a 2 stupně volnosti je $x^2_{0,05}(2) = 5,991$.

Vypočítaná hodnota testového kritéria $x^2 = 8,41$ je větší než kritická hodnota $x^2_{0,05}(2) = 5,991$, proto odmítáme H₀ a přijímáme H_A. Platí, že mezi četnostmi odpovědí příslušníků AČR s různým stupněm dosaženého vzdělání v oblasti vnímání významu vojenského vysokoškolského vzdělání v profesním rozvoji existuje statisticky významný rozdíl.

6 SHRUTÍ VÝZKUMU

Výzkum, který jsme představili v praktické části práce, se zaměřoval na problematiku dosaženého vzdělání příslušníků Armády České republiky. Zabýval se souvislostmi mezi dosaženým vzděláním, profesním vzděláváním a profesním rozvojem. Ve výzkumu jsme se také zaměřili na jednotlivé druhy profesního vzdělávání, které přímo souvisí s profesním rozvojem vojáka. Dle provedené analýzy dotazníkového šetření jsme dospěli k zajímavým zjištěním, která potvrdila hypotézy stanovené na začátku výzkumu.

Cílem našeho výzkumu bylo zjistit jaký význam má dosažené vzdělání pro profesní rozvoj příslušníků AČR. Koncentrovali jsme se zejména na význam dosaženého vzdělání příslušníků Armády České republiky, na to jak vnímají význam svého dosaženého vzdělání, jakou důležitost přikládají profesnímu vzdělávání a jaký význam přikládají vojenskému vysokoškolskému vzdělání.

Výzkum jako takový probíhal v posádce Přešlavi. Jednalo se o kvantitativní výzkum. Dotazníkovému šetření byli podrobeni vojáci 72. mechanizovaného praporu. Jsou to příslušníci Armády České republiky. Pro výběr respondentů byl použit prostý náhodný výběr.

Provedená analýza dat vzešlých z dotazníkového šetření nám ukázala rozdílnost názorů na jednotlivé položky. Zjistili jsme řadu zajímavých informací o příslušnících AČR. Jednotlivé interpretace jsou vyjádřeny přímo pod grafem každé položky. Velmi zajímavým zjištěním v rámci výzkumu bylo, jaké druhy profesního vzdělávání vojáci nejčastěji absolvují. Nejvíce respondentů uvedlo, že se zúčastnili profesního vzdělávání v rámci splnění základních kvalifikačních požadavků formou kariérové přípravy. Dále respondenti v podstatné míře uvedli, že se zúčastnili profesního vzdělávání, aby splnili specializované požadavky formou odborné přípravy. Toto zjištění podtrhuje aktuálnost dalšího odborného vzdělávání nejenom v Armádě České republiky, ale i v civilním sektoru naší země. Je to nezbytný předpoklad pro reflektování změn, je to přirozená reakce na společenský vývoj. Armáda nesmí v ničem zůstat pozadu. Další odborné vzdělávání je důležitou součástí přípravy vojenského personálu.

Na základě provedené verifikace stanovených hypotéz můžeme říci, že příslušníci Armády České republiky své dosažené vzdělání vnímají jako důležitý prvek v rámci profesního rozvoje. Profesní rozvoj jako jistou životní dráhu uvnitř AČR popisujeme v teoretické části naší bakalářské práce. Tato problematika jde ruku v ruce s dalším odborným vzděláváním, my ho v naší práci specifikujeme jako profesní vzdělávání. Dále bylo zjištěno, že vojáci

považují profesní vzdělávání za důležité pro svůj profesní růst, více jak dvě třetiny uvedly, že díky němu mají možnost dalšího postupu. Statistickým testováním jsme si tento postoj ověřili. Zajímavým, ovšem nepřekvapujícím faktem, bylo zjištění, že vojáci příslušného praporu považují za důležité absolvovat vzdělání na vojenské vysoké škole. I v tomto případě statistický test potvrdil rozdíl mezi četnostmi odpovědí v závislosti na dosaženém stupni vzdělání. Mezi vojáky převládá názor, že vojenské vysokoškolské vzdělání má pro jejich práci, a tím pádem pro celkový profesní rozvoj, význam. A tento názor zastávají i v pohledu na budoucí vývoj svého profesního života, své kariéry v Armádě České republiky. Zejména mladí lidé, kteří vstupují do armády, si plně uvědomují významu svého dosaženého vzdělání. Nejen v očích široké veřejnosti, ale taky v očích vojáků se dostává do popředí problematika celoživotního vzdělávání. Verifikací se všechny stanovené hypotézy potvrdily a předpoklady určené na začátku výzkumu se ověřily. Praktická část bakalářské práce prokázala propojení mezi vzděláním a vzděláváním. Nelze se zabývat vzděláním, bez toho abychom se zabývali procesem vzdělávání.

7 DISKUSE

V bakalářské práci jsme se zabývali významem vzdělání v profesním rozvoji příslušníků AČR. Výzkum, který je prezentován v praktické části této práce, se zabýval souvislostmi mezi dosaženým vzděláním, profesním vzděláváním a profesním rozvojem. Na základě výzkumu jsme dospěli ke zjištění, že existuje souvislost mezi stupněm dosaženého vzdělání příslušníků AČR a vnímáním významu profesního vzdělávání.

Pojem profesní vzdělávání je v teoretické části práce dostatečně popsán a vysvětlen. My se v rámci diskuze s odborníkem (Mužík, 2004) zaměříme na profesní vzdělávání a profesní rozvoj. Budeme se opírat o informace uvedené v teoretické i praktické části práce, ale také přihlídneme ke zkušenostem a praxi autora bakalářské práce. Ten za své třináctileté působení v AČR prošel profesním vzděláváním, absolvoval kariérní odborný kurz, který je spjatý s hodnostním sborem praporčíchů. Nasbíral jisté zkušenosti a má patřičný vhled do problematiky profesního vzdělávání a profesního rozvoje. Pro lepší názornost diskuzi oživíme příklady, tím docílíme lepšího pochopení autora práce.

Mužík (2004, s. 15) uvádí, že poměrně rozsáhlá část vzdělávání souvisí s profesním rozvojem člověka, s přípravou na výkon povolání nebo profese a také se změnami vyvolanými v technologiích obecně.

S tímto tvrzením odborníka souhlasíme. Teoretická část naší bakalářské práce se snaží zachytit podstatu a přínosy andragogiky v rámci edukace vojáků, ale také popisuje proces profesního vzdělávání příslušníků AČR. Oprávněně bylo vzdělávání v teoretické části popisováno obecně, protože výzkum potvrdil, že většina vojáků v Armádě České republiky nemá vojenské vzdělání. I když respondenti dotazníkového šetření uvádí, že vojenské vysokoškolské vzdělání je důležité ve vztahu k vykonávané profesi. Propojení mezi vzděláním jakožto výsledkem procesu vzdělávání je nezpochybnitelné.

V souvislosti s profesním rozvojem příslušníků AČR musíme zmínit velmi důležitou instituci, a tou je Velitelství výcviku-Vojenská akademie (dále jen VeV - VA) se sídlem ve Vyškově. Tato instituce hraje klíčovou roli v rámci profesního vzdělávání příslušníků AČR. VeV - VA je ustáleným prvkem v systému řízení a velení Armády České republiky. Odpovídá za provádění a rozvoj profesní přípravy vojáků a dalšího personálu formou odborných, specializačních, speciálních, účelových a také kariérových kurzů.

Mužík (2004, s. 15) uvádí v souvislosti s profesním rozvojem termín výcvik. Tento termín představuje určitý druh výuky, ta může být skutečná nebo simulovaná. V rámci této specifické odborné výuky dochází k osvojení dovedností jak na bázi motorických, senzomotorických či intelektuálních. Cílem je dosáhnout žádoucích profesních návyků a postojů.

I s tímto tvrzením odborníka souhlasíme, protože termín výcvik je pro ozbrojené složky přímo typický. Vojáci jsou v rámci výcviku drilováni k bezchybnému provádění specifických činností. Ať už se jedná o manipulaci se zbraní, která musí být provedena bezpečně a žádoucím stylem za všech okolností. Drilování probíhá také při výcvicích například při taktické přípravě. Tato příprava je velmi náročná na správné provedení a osvojení si patřičných dovedností. Výcvik je v podstatě „synonymum“ profesního života vojáka. Výcvik se provádí v různých podmínkách. V našich zemích je nejčastější polní výcvik, který probíhá na cvičištích k tomu určených. Specifikum těchto cvičišť jsou prostory, plochy, pláne nebo naopak lesy, křoviny či močály. Druhým velmi častým typem výcviku jsou simulační a trenažérové technologie. Pod tímto termínem si můžeme představit zařízení, které simulují co nejvěrněji výcvik v reálném prostředí. Moderní trenažérové a simulační technologie přispívají ke kvalitní vojenské přípravě, šetří čas, finanční prostředky a také samotné vojáky.

Mužík (2004, s. 15) vysvětluje pojem odborná příprava jako proces zahrnující učení a vyučování, které směřují k tomu, aby člověk, v našem případě voják, kvalitněji vykonával svoji stávající profesi, chceme-li pozici či roli.

Zde musíme opět souhlasit. Naše stanovisko opíráme o teoretickou část práce, ale také o provedený výzkum, který se zabýval druhy profesního vzdělávání a odborná příprava je jedním z nich. Pro názornost uvedeme nejčastější druhy profesního vzdělávání:

- kariérová příprava (základní příprava, kariérní kurzy),
- odborná příprava (spojář, chemik, střelec operátor, řidič),
- účelová příprava (nasazení v zahraničních operacích),
- jazyková příprava (úrovně STANAG). (vavyskov, 2018)

Samotnou odbornou přípravu můžeme charakterizovat jako přípravu profesionála k nabytí návyků, dovedností a vědomostí, které jsou klíčové ke kvalitnímu výkonu činné služby na určitém služebním zařazení v rámci konkrétní odbornosti v daném hodnostním sboru. Jako příklad můžeme uvést všeobecnou přípravu spojaře, chemika, dělostřelce a dalších.

V mnoha oblastech vzdělávání je pojem odborná příprava nadřazen jednotlivým částem profesního vzdělávání. U některých autorů můžeme najít termín další odborné vzdělávání, který je mnohdy položen na stejnou úroveň jako profesní vzdělávání. Pro naši práci uvádíme i možnost pohledu odborné přípravy, která zahrnuje širokou oblast edukace. Z pohledu vojáka, příslušníka AČR je odbornou přípravou například:

- střelecká příprava,
- řidičská příprava
- chemická příprava,
- ženijní příprava,
- taktická příprava,
- spojovací příprava,
- speciální příprava,
- účelová příprava,
- kariérní příprava,
- jazyková příprava.

Mnohé z těchto příprav jsou realizovány výcvikem na speciálních cvičištích či na speciálních simulačních a trenažerových zařízeních. Další z nich jsou uskutečňovány ve speciálních a k tomu určených učebnách. Odborná příprava je podobně jako výcvik součástí přípravy vojáka k obraně České republiky, případně jejich zájmů v zahraničí v rámci mezinárodních smluv.

8 DOPORUČENÍ

Výsledky výzkumu nám potvrdily domněnky, které jsme si stanovili na jeho začátku. Prokázala se souvislost mezi dosaženým vzděláním příslušníků Armády České republiky a jeho vnímáním v profesním rozvoji. Potvrdilo se, že existuje vztah mezi stupněm dosaženého vzdělání a vnímáním významu profesního vzdělávání a vojenského vysokoškolského vzdělání, to vše v kontextu profesního rozvoje.

Na základě zjištěných faktů, a to jak v provedeném výzkumu, tak během diskuze s odborníkem (Mužík, 2004) jsme dospěli k názoru, že se nám podařilo prokázat souvislosti mezi vzděláním, vzděláváním a profesním rozvojem. Toto zjištění považujeme za velmi přínosné a užitečné pro odbornou i laickou veřejnost.

Naše doporučení budeme opírat o výsledky bakalářské práce, ale také o zkušenosti autora této práce, který je příslušníkem AČR v pozici vojáka z povolání v praporčickém hodnostním sboru.

Vzdělání se v dnešní uspěchané době stává jakousi vstupenkou na trh práce a do určitých sociálních vrstev společnosti. Lidé si uvědomují důležitost dosaženého vzdělání. Rozumí požadavkům společnosti a významu odborných kvalifikací a široce uplatnitelných kompetencí. Mezi klíčové vlastnosti a charakteristiky se jeví osobnostní dispozice jedince, příslušníka určité sociální vrstvy.

Stejně tomu tak je i u příslušníků AČR. Armáda tvoří jakýsi stát ve státě, společnost, která je vymezena zákony, předpisy, historií, ale především lidmi. Vojáci se vnímají jako příslušníci určité komunity, výběrové komunity. Oni jsou přece ti, co prošli výběrovým řízením. Nejen při výběru na ně byly kladeny různé požadavky na nároky. Od zdravotních počínaje, přes fyzické až psychologickými konče. Člověk rozhodnutý stát se vojákem, příslušníkem ozbrojených sil, musí hodně dokázat a prokázat, aby se stal právoplatným členem vybrané komunity, Armády České republiky.

Jedinec v první řadě musí začít sám u sebe a stanovit si cíl, kterého chce v rámci života, kariéry či profese dosáhnout. Musí přijmout za své, co už je mnoha odborníky popsáno, že člověk se učí po celý život. Tomuto nezpochybnitelnému faktu musí přizpůsobit svoji motivaci a filozofii života. Toto je zdravý předpoklad úspěchu člověka v dnešní hektické, konzumní, ale i znalostní společnosti.

Klíčem k úspěchu je vzdělání, nemusí se implicitně jednat pouze o dosažené vzdělání v rámci školského systému. Vzdělání jako takové je výsledek procesu, tento proces se nazývá vzdělávání. V naší práci popisujeme problematiku andragogiky, která v sobě ukrývá mnohé formy vzdělávání. Část práce se zabývá profesním vzděláváním. Jak jsme již zmínili, toto edukační působení je nerozlučně spjata s profesním rozvojem.

Naše doporučení jsou tyto:

Doporučení první

Zvýšit anebo alespoň udržet četnost vzdělávání, které je zaměřeno na profesní rozvoj. Ve výzkumu bylo zjištěno, že většina respondentů se za posledních 12 měsíců zúčastnila čtyř vzdělávacích akcí. Tyto akce byly většího či menšího rázu, ovšem všechny měly stejný cíl, profesní rozvoj. Zejména se jednalo o vzdělávací akce formou speciálních kvalifikačních kurzů ve Vojenské akademii. Zjištěnou četnost považujeme za dostačující, protože vojáci se během roku připravují v podstatě neustále v rámci odborné přípravy.

Doporučení druhé

Zvýšit anebo udržet kvalitu prováděných edukačních činností. Ty jsou vymezeny nejen kvalitou prostředí, ve kterém edukace probíhá, ale také samotným lektorem, odborníkem na dané téma. V armádní terminologii je takovým odborníkem mnohdy zkušený instruktor praporčického sboru, který předává své zkušenosti. Jeho cílem je obohacení edukantů o teoretické znalosti tak, aby tyto znalosti mohli použít v praxi. Může se ovšem jednat o instruktora čistě zaměřeného na praktický výcvik. Udržení těchto zkušených vojáků je klíčové pro předávání zkušeností a zajištění kvalitního profesního rozvoje.

Doporučení třetí

Výcvik tvoří nedílnou součást přípravy vojáků pro výkon profese. Naše doporučení zní zdokonalovat a upravovat výcvik tak, aby reflektoval nejnovější poznatky z praxe. Máme na mysli poznatky získané ze zahraničních operací nebo cvičení. Tento upravený druh výcviku by mohl být pro vojáky velkým přínosem a oživení rutinních výcviků a příprav. Moderní trendy hovoří například o provádění výcviku v obydlích osadách. K tomuto účelu

jsou v rámci učebních a výcvikových zařízení budovány „cvičné“ vesničky, které simulují reálné prostředí bojů v obydlených a zastavených osadách.

Doporučení čtvrté

Motivaci považujeme za velmi důležitou, co se týče osobního rozvoje, tak i rozvoje profesního. Naše doporučení zní více se zaměřit na motivaci vojáků při zvyšování odborností a kvalifikací. Cílem zaměstnavatele, armády je, aby vojáci byli co nejlépe vycvičeni a připravení bránit svoji vlast a plnit úkoly v rámci zadaných rozkazů. Tato příprava je velmi náročná i časově zdlouhavá. Zvýšení motivace vidíme v jasně a srozumitelně nastaveném kariéřním postupu, který se opírá o profesní rozvoj. Ten je dán z velké míry taky osobním přičiněním každého vzdělávaného vojáka.

Doporučení páté

V rámci profesního rozvoje je velmi důležitou oblastí v životě příslušníka AČR také oblast tělesné přípravy. V této oblasti navrhujeme zvýšení počtu hodin vyčleněných na tento druh přípravy. Protože vojáci mají za úkol neustále dbát o svou fyzickou kondici a také neustále zvyšovat svoji fyzickou zdatnost. Tato premisa vychází ze zákonů uvedených v teoretické části této práce. Naše doporučení zní zvýšit počet hodin vyčleněných pro tělesnou přípravu na dvojnásobek, tedy u běžných jednotek na osm hodin týdně.

Doporučení šesté

Z výzkumu vyplynulo, že řada vojáků považuje za důležité absolvovat vzdělání na vojenské vysoké škole. Naše doporučení zní, rozšířit podmínky týkající se přípravy na studium a také samotného studia na vojenské vysoké škole. Musíme poznamenat, že v této oblasti již jsou přesně daná kritéria, za kterých je jedinci uděleno tzv. studijní volno. My navrhujeme se na tuto oblast zaměřit a celkově motivovat vojáky ke studiu na vojenských školách. V této problematice vidíme velký prostor k další diskuzi a doporučením.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala problematikou významu dosaženého vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky. Snažili jsme se objasnit souvislosti mezi dosaženým vzděláním, profesním vzděláváním a profesním rozvojem.

Cílem práce bylo popsat problematiku andragogiky, jejího úkolu v rámci vzdělávání dospělých se zaměřením na edukaci vojáků. Vysvětlit oblast profesního vzdělávání v souvislosti s příslušníky AČR. Zjistit vztah mezi dosaženým vzděláním vojáků a jejich profesním rozvojem.

Začali jsme vymezením teoretických východisek v oblasti vzdělávání dospělých. V tomto segmentu hraje klíčovou úlohu andragogika, které jsme se věnovali v teoretické části práce. Rozebírali jsme celkové pojetí andragogiky včetně důležitých historických mezníků. Objasnili jsme její postavení v rámci věd o výchově a vyučování a poukázali na konkrétní oblast působení. Touto oblastí je dospělý člověk. Andragogika je vědní disciplína, která se zabývá v celé své šíři vzděláváním a péčí o dospělé.

Dále jsme se zaměřili na profesní vzdělávání. Toto další odborné vzdělávání je přímo spjato s profesním rozvojem. V teoretické části jsme se tomuto druhu vzdělávání věnovali jak v obecné rovině, tak v rovině zaměřené na edukaci vojáků. V obecné rovině jsme vysvětlili základní charakteristiky a cíle profesního vzdělávání včetně kontextu vzdělávání v České republice. V rovině zacílené na edukaci vojáků jsme se zaměřili na Velitelství výcviku -Vojenská akademie Vyškov. Tato instituce hraje klíčovou roli v rámci profesního vzdělávání příslušníků AČR. VeV - VA je ustáleným prvkem v systému řízení a velení Armády České republiky. Odpovídá za provádění a rozvoj profesní přípravy vojáků a dalšího personálu formou odborných, specializačních, speciálních, účelových a také kariérových kurzů.

Součástí práce bylo objasnění vojenského vzdělávacího systému. Popsali jsme Vojenskou střední školu a Vyšší odbornou školu Ministerstva obrany v Moravské Třebové. Škola nese čestný název Škola Československé obce legionářské. Tato instituce zprostředkovává mladým lidem vzdělávání a umožňuje získat úplné střední odborné vzdělání zakončené maturitní zkouškou a vyšší odborné vzdělání. Přípravuje studenty pro další studium na vysokých vojenských školách, zejména na Univerzitě obrany. Příprava studentů je také zaměřena na studium na Vojenském oboru při Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Kar-

lovy v Praze. Tyto vysoké školy rovněž popisujeme a vysvětlujeme jejich možnosti a perspektivy zejména ve vztahu k vojákům a jejich kariéře a profesnímu rozvoji.

V praktické části bakalářské práce jsme se zabývali problematikou dosaženého vzdělání příslušníků AČR v jejich profesním rozvoji. Zkoumali jsme reálný stav, jak vojáci vnímají význam svého vzdělání v profesním rozvoji. Výzkum byl koncipován jako kvantitativní a proběhlo dotazníkové šetření. Zaměřili jsme se na zjištění souvislostí mezi dosaženým vzděláním, profesním vzděláváním a profesním rozvojem. Dle provedené analýzy dotazníkového šetření jsme dospěli ke zjištěním, které interpretujeme vždy u každé analyzované položky. Výzkum probíhal v posádce Přáslavice, konkrétně u 72. mechanizovaného praporu. Provedli jsme verifikace hypotéz, které jsme stanovili na začátku výzkumu. Statistickým testováním jsme ověřili, že existuje statisticky významná souvislost mezi zkoumanými proměnnými. Jako statistický test významnosti byl zvolen test nezávislosti χ^2 - kvadrát pro kontingenční tabulku. Na základě výsledků praktické části můžeme říci, že příslušníci Armády České republiky vnímají své dosažené vzdělání jako důležitý prvek v rámci profesního rozvoje.

V bakalářské práci se podařilo prokázat souvislost mezi dosaženým vzděláním a profesním rozvojem. Vzdělání jako výsledek procesu vzdělávání hraje klíčovou roli v profesním rozvoji příslušníka AČR. Ovšem význam vzdělání a vzdělávání nemusíme vztahovat pouze na armádu. Velmi podobná situace je také v civilním sektoru. V současnosti je vzdělání, vzdělávání a profesní rozvoj velmi diskutovanou oblastí v celé naší společnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BENEŠ, Milan, 2014. Andragogika 2., aktualizované a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4824-5.

HATÁR, Ctibor, 2009. Sociální pedagogika, sociální andragogika a sociální práce: teoretické, profesijné a vztahové reflexe. Praha: Česká andragogice společnost. ISBN 978-80-87306-01-7.

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

MACHALOVÁ, Mária a Viera PRUSÁKOVÁ, 2004. Získavanie nových cieľových skupín vo vzdelávaní dospelých: zborník konferencie Získavanie nových cieľových skupín vo vzdelávaní dospelých: Bratislava, 5.-6. apríla 2001. Bratislava: Gerlach Print. ISBN 80-89142-04-4.

MINISTERSTVO OBRANY, 2011. Bílá kniha o obraně. Havlíčkův Brod: Tiskárny Havlíčkův Brod. ISBN 978-80-7278-564-3.

MUŽÍK, Jaroslav, 2004. Androdidaktika. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-045-9.

PALÁN, Zdeněk, 2003. Základy andragogiky. Praha: vysoká škola J. A. Komenského. ISBN 80-86723-03-8.

PRŮCHA, Jan, 1997. Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech. Praha: Portál. ISBN 80-7178-170-3.

PRUSÁKOVÁ, Viera, 2003. Základy andragogiky 1. Bratislava: Gerlach print. ISBN 80-89142-05-2.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIČ, 2008. Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospelých v České republice. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4779-2.

RIEGEROVÁ, Jarmila, Miroslava PŘIDALOVÁ a Marie ULBRICHOVÁ, 2006. Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu: (příručka funkční antropologie). 3. vyd. Olomouc: Hanex. ISBN 80-85783-52-5.

SPRÁVA DOKTRÍN ŘeVD, 2007. Příprava příslušníků Armády České Republiky. Praha: AVIS. Vojenská publikace Pub-70-01-01.

VETEŠKA, Jaroslav a Milada TURECKIOVÁ, 2008. Kompetence ve vzdělávání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1770-8.

Internetové zdroje

BRICKELL, Chris, 2010. Soldier to civilian: army education and poster New Zealand citizenship. *History of Education* [online]. 39:3, 363-382.[cit. 2018-02-28]. DOI: 10.1080/00467600903164559. ISSN 0046-760X. Dostupné z: <http://tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00467600903164559>.

TAMDOR-SHIMONY, Tali, 2010. Female soldier-teachers: army. *Education and new state. Israel Affairs* [online]. 16:2, 297-313.[cit. 2018-02-28]. DOI: 10.1080/1353712100643920. ISSN 1353-7121. Dostupné z:<http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1353712100643920>.

TOPINKA, Joseph, B. 2014. Legal Education for Army Medical Department Leaders and Soldiers. *The Army Medical Department journal* [online]. 68-76. [cit. 2018-02-28]. ISSN 1524-0436. Dostupné z: <http://www.cs.amedd.army.mil/File/Downloadpublic.aspx?docid=2efd19c0-6011-40da-8173-cbcle39c337d>.

UNIVERZITA OBRANY V BRNĚ. Informace o univerzitě. www.unob.cz [online]. ©2018 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: <http://www.unob.cz/univerzita/Stranky/default.aspx>

VELITELSTVÍ VÝCVIKU-VOJENSKÁ AKADEMIE. www.vavyskov.cz [online]. ©2018 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: www.vavyskov.cz/content/o-nas.

VOJENSKÁ STŘEDNÍ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA MINISTERSTVA OBRANY V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ. Vojenská střední škola. www.vsmt.cz [online]. ©2018 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: www.vsmt.cz/files/vss/vss.aspx.

VOJENSKÁ STŘEDNÍ ŠKOLA A VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA MINISTERSTVA OBRANY V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ. Vyšší odborná škola Ministerstva obrany. www.vsmt.cz [online]. ©2018 [cit. 2018-01-17]. Dostupné z: www.vsmt.cz/files/vos/vos.aspx.

VOJENSKÝ OBOR. www.vojenskyobor.cz [online]. ©2018 [cit. 2018-01-16]. Dostupné z: www.vojenskyobor.cz.

Zákony

ČESKO. Zákon č. 219 ze dne 14. září 1999 o ozbrojených silách České republiky. In Sbírk
ka zákonů České republiky. 1999, částka 76, s. 3693-3703. Dostupné z:
[http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4)

ČESKO. Zákon č. 221 ze dne 14. září 1999 o vojácích z povolání. In Sbírk
ka zákonů České republiky. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=1999&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=4)

ČESKO. Zákon č. 332 ze dne 9. prosince 2014, kterým se mění zákon č. 221/1999Sb., o
vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In Sbírk
ka zákonů České republiky. 2014, částka 131, s. 4220-3739. Dostupné z:
[http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2014&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2014&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2014&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=2)

ČESKO. Zákon č. 561 ze dne 24. září 2004 o předškolním, základním, středním, vyšším
odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). In Sbírk
ka zákonů České republiky. 2004,
částka 190, s. 10262-10324. Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=5)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=5](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2004&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=5)

ČESKO. Zákon č. 82 ze dne 19. března 2015, kterým se mění zákon č. 561/2004Sb., o
předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon),
ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In Sbírk
ka zákonů České republiky.
2015, částka 37, s. 1384-1398. Dostupné z: [http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2015&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

[zakonu/SearchResult.aspx?q=2015&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14](http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=2015&typeLaw=zakon&what=Rok&stranka=14)

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
apod.	A podobně
atd.	A tak dále
Bc.	Bakalář
č.	Číslo
ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
HZS	Hasičský záchranný sbor
Ing.	Inženýr
Mgr.	Magistr
MDDV.	Doktor zubního lékařství
MUDr.	Doktor medicíny
NATO	Severoatlantická aliance
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
Ph.D.	Doktor filozofie
PČR	Policie České republiky
STANAG	Standardizační dohoda
UNESCO	Organizace spojených národů pro vzdělání, věku a kulturu
UNOB	Univerzita obrany v Brně
VeV-VA	Velitelství výcviku-Vojenská akademie
VOŠ	Vyšší odborná škola
VSMT	Vojenská škola v Moravské Třebové
VSŠ	Vojenská střední škola
VŠ	Vysoká škola

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf č. 1: Rozložení zkoumaného souboru dle pohlaví</i>	<i>46</i>
<i>Graf č. 2: Rozložení zkoumaného souboru dle věku</i>	<i>47</i>
<i>Graf č. 3: Hodnocení významu dosaženého vzdělání</i>	<i>48</i>
<i>Graf č. 4: Důležitost vzdělání na Vojenské VŠ</i>	<i>49</i>
<i>Graf č. 5: Význam dosaženého vzdělání ve vztahu k profesnímu životu.....</i>	<i>50</i>
<i>Graf č. 6: Důležitost profesního vzdělávání ve vztahu k profesnímu růstu</i>	<i>51</i>
<i>Graf č. 7: Četnost vzdělávacích akcí v posledních 12 měsících</i>	<i>52</i>
<i>Graf č. 8: Důvody k účasti na profesním vzdělávání</i>	<i>53</i>
<i>Graf č. 9: Účast na jednotlivých druzích profesního vzdělávání.....</i>	<i>54</i>
<i>Graf č. 10: Přehled jednotlivých přínosů profesního vzdělávání</i>	<i>55</i>
<i>Graf č. 11: Studium během služby v armádě</i>	<i>56</i>
<i>Graf č. 12: Důvody pro doplnění si vzdělání.....</i>	<i>57</i>
<i>Graf č. 13: Délka služby v AČR.....</i>	<i>58</i>
<i>Graf č. 14: Hodnostní sbory v rámci výzkumu</i>	<i>59</i>
<i>Graf č. 15: Dosažené vzdělání respondentů</i>	<i>60</i>
<i>Graf č. 16: Typ dosaženého vzdělání.....</i>	<i>61</i>
<i>Graf č. 17: Nevojenské oblasti vzdělání</i>	<i>62</i>

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka č. 1: Kontingenční tabulka vztahující se k H1</i>	<i>65</i>
<i>Tabulka č. 2: Kontingenční tabulka vztahující se k H2</i>	<i>66</i>
<i>Tabulka č. 3: Kontingenční tabulka vztahující se k H3</i>	<i>67</i>

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha PI: Rešerše literatury

Příloha PII: Slovník základních pojmů

Příloha PIII: Dotazník

PŘÍLOHA P I: REŠERŠE LITERATURY

BENEŠ, Milan, 2014. Andragogika 2., aktualizované a rozš. vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-4824-5.

Tato publikace představuje andragogiku ve světě multidisciplinárního pojetí a zaměření. Soustřeďuje se na dnešní stav vzdělávání dospělých a rozvoj této oblasti. Ukotvuje andragogiku v oblasti věd a specifikuje konkrétní aspekty vzdělávání dospělých, kterým se věnuje andragogika v tom nejširším pojetí. Andragogická praxe a její profesionalizace se dostává do popředí zájmu odborné veřejnosti. Kniha se snaží vymezit zaměření cílů, zdali má být cíl zaměřen na osobnost nebo požadavky společnosti. Text se dále věnuje profesnímu vzdělávání dospělých a opodstatňuje význam dalšího vzdělávání v různých formách.

BRICKELL, Chris, 2010. Soldier to civilian: army education and poster New Zealand citizenship. History of Education [online]. 39:3, 363-382. [cit. 2018-02-28]. DOI: 10.1080/00467600903164559. ISSN 0046-760X. Dostupné z: <http://tandfonline.com/doi/abs/10.1080/00467600903164559>.

Autor ve své práci poukazuje na vznik a vývoj novozélandských armádních edukačních programů. Popisuje rozvoj programů ovlivněný zámořskou praxí, v kontextu doby druhé světové války, konkrétně rok 1943. Publikace osvětluje samotný vznik vzdělávacích programů. Ty vznikaly v první řadě jako nástroj pro pozvednutí morálky. Autor popisuje rozvoj edukačních programů, které ve svém konečném důsledku zabezpečovaly rekvalifikaci, která umožňovala vojákům se vrátit do běžného civilního života. Publikace zde jasně poukazuje, že vzdělávání dospělých má klíčovou úlohu i v armádním prostředí.

HATÁR, Ctibor, 2009. Sociální pedagogika, sociální andragogika a sociální práce: teoretické, profesijné a vztahové reflexe. Praha: Česká andragogice společnost. ISBN 978-80-87306-01-7.

Autor v této publikaci popisuje metodologické východiska a vztahy mezi sociální pedagogikou, sociální andragogikou a sociální prací. Ve své práci jednotlivé oblasti podrobně popisuje a dbá na propojení s praxí. Kniha je členěna do jednotlivých oblastí dle problematiky, je přehledná a má dobrý vypovídací charakter. Autor se zde také zaměřuje na praxi a péči o děti i dospělé. Zohledňuje multidisciplinaritu věd o výchově a jejich působení na sociohumanitní oblast.

CHRÁSKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.

Publikace objasňuje podstatu klasického pedagogického výzkumu. Analyzuje jeho základní fáze. Kniha je členěna do oblastí podle typu výzkumu a použitým metodám. Úvod patří metodám lidského poznání. První část knihy se zabývá kvalitativně orientovaným pedagogickým výzkumem. Pojednává také o hypotézách a jejich formulacích. V druhé části knihy rozebírá měření v pedagogickém výzkumu, jeho druhy, vlastnosti, metody zpracování dat. Třetí část uvádí metody používané při testování hypotéz. Vědecké a statistické hypotézy ve výzkumu. Čtvrtá část se věnuje metodám sběru dat v pedagogických výzkumech. Nezapomíná se zde ani na sociometrii v pedagogickém výzkumu, sociometrický test, matice a sociogramy.

MACHALOVÁ, Mária a Viera PRUSÁKOVÁ, 2004. Získavanie nových cieľových skupín vo vzdelávaní dospelých: zborník konferencie Získavanie nových cieľových skupín vo vzdelávaní dospelých: Bratislava, 5.-6.aprila 2001. Bratislava: Gerlach Print. ISBN 80-89142-04-4.

Publikace představuje celou soustavu procesů ve vzdělávání dospělých. Zabývá se systémem práce s cílovými skupinami z andragogického hlediska. Popisuje tuto problematiku jak z pohledu českého, slovenské, tak i evropského, například program Sokrates. Uvádí rozličné kultury ve vzdělávání dospělých, zejména jejich celoživotní aspekt. Nezapomíná také na sociologické aspekty, které jsou významné nejenom v edukaci dospělé populace. Kniha nás také obohacuje o pohled na vzdělávání mládeže její perspektivu na trhu práce.

MINISTERSTVO OBRANY, 2011. Bílá kniha o obraně. Havlíčkův Brod: Tiskárny Havlíčkův Brod. ISBN 978-80-7278-564-3.

Tato publikace slouží jako komplexní přehled o stavu naší armády, jejího zaměření a v neposlední řadě trendů a výhledů do budoucna. Nezapomíná na podstatu dobré společnosti, organizace. Touto podstatou jsou lidé, někdy se používá termín lidské zdroje. Armáda je ukázkovým příkladem, že lidé jsou těžištěm organizace. Kompetentní a motivovaní lidé, vojáci jsou prioritou pro armádu. Publikace popisuje nábor, vzdělávání, výchovu vojáků a také civilního personálu. Prioritou je péče a poskytnutí kvalitních podmínek pro službu v armádě.

MUŽÍK, Jaroslav, 2004. Androdidaktika. Praha: ASPI. ISBN 80-7357-045-9.

Autor se ve své knize zaměřuje na problematiku andragogice didaktiky, kterou pojímá jako teorii výuky dospělých lidí. Publikace pojednává tedy o problematice vzdělávání dospělých. Snaží se objasnit specifika této činnosti. Zabývá se potřebami dospělých vedoucí ke vzdělávání a jejich motivaci. Autor nám představuje celý didaktický proces se všemi důležitými prvky. Část publikace se věnuje didaktickým metodám, které se zabývají rozpoznáním problémů a jejich řešením. Závěrečná část knihy pojednává o projektech vzdělávacích akcí. Rozebírá didaktickou diagnostiku a hodnocení projektů i lektorů.

PALÁN, Zdeněk, 2003. Základy andragogiky. Praha: vysoká škola J. A. Komenského. ISBN 80-86723-03-8.

Knihy pojednává o andragogice jako celku. Zabývá se vymezením základních pojmů andragogických oblastí. Objasňuje historické souvislosti a filozofická východiska výchovy a vzdělávání dospělých. Vymezuje andragogiku v oblasti věd a také popisuje vývoj andragogiky v České republice. Zaměřuje se také na nové přístupy ke vzdělávání a výchově dospělých. Sleduje moderní komunikační technologie a jejich uplatnění ve výchovném a vzdělávacím procesu. V neposlední řadě se zabývá personální, sociální a kulturní andragogikou jako složkami aplikované andragogiky. Autor v závěru knihy pojednává o speciálních andragogických disciplínách jako je vzdělávání seniorů, postižených, sociálně znevýhodněných skupin a minorit.

PRŮCHA, Jan, 1997. Moderní pedagogika: věda o edukačních procesech. Praha: Portál. ISBN 80-7178-170-3.

Knihy nás svou koncepcí seznamuje s pohledem na moderní pedagogiku a její zaměření. Moderní pedagogika je ovlivněna vývojem společnosti a autor tuto skutečnost reflektuje. Seznamuje nás s edukační realitou, problémem edukační praxe a také podstatou vzdělávacích procesů. Autor nám vysvětluje komplexní charakteristiku profese edukátora. Publikace též obsahuje problematiku kurikula, obsahy školní edukace, funkčnost a význam knih jako zprostředkujícího media edukace. Vysoký význam je zde věnován komunikaci ve vyučování a psychosociálnímu klimatu ve třídě. Nechybí zde ani oblast pedagogického výzkumu. Knihy je tak svým obsahem dobrým průvodcem pedagogikou jako celkem.

PRUSÁKOVÁ, Viera, 2003. Základy andragogiky 1. Bratislava: Gerlach print. ISBN 80-89142-05-2.

Autorka nás seznamuje s andragogikou jako vědou patřící do systému věd o výchově, která se neustále vyvíjí a specifikuje na konkrétní oblasti či pracoviště. Důležitou oblastí, do které kniha zasahuje je oblast praxe. Publikace označuje spojení pedagogiky a andragogiky a autorka zde používá pojem edukologie. Autorka dále tuto problematiku rozebírá a zabývá se jednotlivými prvky vzdělávání. Celkově vidí vědy o výchově jako nástroj pomoci člověku ve všech aspektech reálného života.

RABUŠICOVÁ, Milada a Ladislav RABUŠIČ, 2008. Učíme se po celý život?: o vzdělávání dospělých v České republice. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 978-80-210-4779-2.

Tato publikace obsahuje dvě části. První část obsahuje kapitoly, které přibližují celoživotní učení a vzdělávání dospělých v politických dokumentech a seznamuje čtenáře s teoretickým kontextem a metodologickými východisky. Autoři v této knize představují i motivaci dospělých k celoživotnímu učení, které je samozřejmě provázeno i bariérami ve vzdělávání. Druhá část publikace obsahuje kapitoly analyzující jednotlivé oblasti vzdělávání dospělých. Jedná se o neformální vzdělávání, profesní, vzdělávání v souvislostech s informačními a komunikačními technologiemi. A také další druhy vzdělávání, a to zájmové, občanské, rodinné, environmentální a edukaci seniorů.

RIEGEROVÁ, Jarmila, Miroslava PŘIDALOVÁ a Marie ULBRICHOVÁ, 2006. Aplikace fyzické antropologie v tělesné výchově a sportu: (příručka funkční antropologie). 3. vyd. Olomouc: Hanex. ISBN 80-85783-52-5.

Publikace nám přináší pohled, jak lze aplikovat fyzickou antropologii v tělesné výchově a sportu. Zabývá se metodami funkční antropologie, standardizovanou antropometrií, indexy a dalšími prvky této oblasti. Popisuje modely tělesného složení a metody odhadu tělesného složení. Biofyzikální a biochemické metody. Také publikace popisuje základní pojmy z genetiky člověka a přináší vhled do specifických vývojových pojmů. Jako například autorka uvádí somatický vývoj, tj. rozdělení lidského věku. Kniha dále vysvětluje obecné trendy z oblasti motorické ontogeneze a osvojení pohybových aktů. Vysvětluje biologický věk - růstový, zubní, kostní atd.

SPRÁVA DOKTRÍN ŘeVD, 2007. Příprava příslušníků Armády České Republiky. Praha: AVIS. Vojská publikace Pub-70-01-01.

Tato publikace sjednocuje terminologii v oblasti odborné přípravy a výcviku. Zabývá se a reaguje na nové směry v přípravě velitelů, příslušníků štábů a jednotek. Primárním smyslem této publikace je ujednotit přístupy, cíle, formy a metody v oblasti vzdělávání a přípravy příslušníků AČR. Ujednocuje a harmonizuje tyto procesy komplexní přípravy v podmínkách profesionální armády se standardy našich spojenců v NATO.

TAMDOR-SHIMONY, Tali, 2010. Female soldier-teachers: army. Education and new state. Israel Affairs [online]. 16:2, 297-313. [cit. 2018-02-28]. DOI: 10.1080/1353712100643920. ISSN 1353-7121. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1353712100643920>.

Publikace pojednává o postavení žen v armádě. Konkrétně nám představuje projekt, který se uskutečnil v 50. a 60. letech minulého století. Ženy vojákyně vyučují děti v izraelských základních školách v komunitě přistěhovalců, kteří žijí na periferii společnosti. Kontext tehdejší situace umocňovala velká vlna přistěhovalců a nedostatek učitelů. Publikace popisuje působení vojákyně jako práci dobrovolnickou a mnohdy průkopnickou. Příslušnice armády vyučovaly děti, ale zároveň musely být připravené plnit své vojenské povinnosti.

TOPINKA, Joseph, B. 2014. Legal Education for Army Medical Department Leaders and Soldiers. The Army Medical Department journal [online]. 68-76. [cit. 2018-02-28].ISSN1 524-0436. Dostupné z: <http://www.cs.amedd.army.mil/File/Downloadpublic.aspx?docid=2efd19c0-6011-40da-9173-cbcle39c337d>.

Publikace pojednává o právním vzdělávání personálu, zaměstnanců a vedoucích pracovníků na úrovni armádní komunitní nemocnice, ambulantní zdravotní kliniky a dalších lékařských center. Seznamuje nás se systémem vzdělávání, který je rozdělen do 12 úrovní, kde každá další úroveň by měla být pokročilejší, náročnější a vyžadující vyšší míru soustředění. Popisuje zaměření edukačního programu k výkonovým dovednostem a kompetencím k právním úkonům. Edukce samotná probíhá v kurzech na učebně nebo přímo v terénu za asistence právního poradce.

VETEŠKA, Jaroslav a Milada TURECKIOVÁ, 2008. Kompetence ve vzdělávání. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1770-8.

Publikace nás seznamuje s problematikou kompetencí jak ve vztahu ke vzdělávání dospělých, tak ke školnímu vzdělávání mládeže. Poukazuje na význam slova kompetence a jeho vztah k dalším pojmům, které se vztahují k oblasti vzdělávání a managementu lidských zdrojů. Dále se zabývá změnami v přístupu ke vzdělávání a řízení, jejich identifikací a klíčovým dělením. Přibližuje strategické směry a cíle evropské unie ve vzdělávání a zamýšlí se nad kurikulární reformou českého školství. Druhá část knihy se zabývá strukturou profesních kompetencí, kdy je využívá k řízení a jako nástroj personálního rozvoje. Tato práce přispívá k ujasnění pojmu kompetence, ale především přináší možnost převedení různých modelů do praxe.

PŘÍLOHA P II: SLOVNÍK ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Edukant

Termínem edukant můžeme označovat různé subjekty edukačních procesů, může to být žák, student vysoké školy, učeň, účastník profesního školení, účastník jazykového kurzu, dítě poučované rodičem, pacient instruovaný lékařem a mnohé další poučované subjekty v neformálních životních situacích. (Průcha, 1997, s. 61)

Edukátor

Termín edukátor označuje školitele, trenéry, poradenské pracovníky, konzultanty, vychovatele, instruktory, lektory, učitele a další osoby, které instruují, vyučují či poučují jiné osoby v edukačním procesu. (Průcha, 1997, s. 61)

Intencionální učení

Záměrné učení, organizované někým druhým, například další odborné vzdělávání. Učení může být též organizované samotným jedincem, tzv. autodidaktika. (Beneš, 2014, s. 56)

Kompetence

Tento termín lze chápat jako širší pojem než kompetence. Nejsou přímo spjaty s konkrétním pracovním místem. Kompetence mají zaručit jedinci jednání v reálných situacích. Jejich získání předpokládá velký podíl nácvičku, opakování či použití v různých modelových i reálných situacích. (Beneš, 2014, s. 19)

Kvalifikace

Vztah člověka a práce, jedná se o vztah mezi individuálními předpoklady jedince a technicko - organizačními pracovními podmínkami dané společnosti, organizace na konkrétní pracovní místo. (Beneš, 2014, s. 19)

Výchova

Výchovu můžeme popsat jako intencionální čili záměrné působení na vychovávaného. Jejím účelem je přeměna dispozic k chování a jednání v souladu s danými hodnotami. Výchova sleduje určité cíle a je odkázána na vychovatele, případně v pedagogice učitele či jiného profesionála. Je interakcí pedagoga a vychovávaného, jedná se převážně o působení víceúrovňové. Pedagog se zaměřuje jak na jedince, tak i na kolektiv. (Beneš, 2014, s. 16)

PŘÍLOHA P III: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK KE ZJIŠTĚNÍ VÝZNAMU DOSAŽENÉHO VZDĚLÁNÍ V PROFESNÍM ROZVOJI PŘÍSLUŠNÍKU ARMÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

Vážený kolegové,

jmenuji se Tomáš Hudeček, jsem studentem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Obracím se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který je součástí mého výzkumného projektu s názvem Význam vzdělání v profesním rozvoji příslušníků Armády České republiky.

Instrukce k vyplnění dotazníku:

V každé otázce vyberte jednu možnost a tu zakřížkujte. Pokud se spletete nebo si odpověď rozmyslíte, tak zaškrtejte tu, kterou chcete opravit a označte tu správnou. U některých otázek máte možnost uvést písemnou odpověď.

Dotazník je zcela anonymní a bude použit pouze pro účely mého výzkumu.

1. Jste? (Zakřížkujte zvolenou možnost)

Muž

Žena

2. Věk: (Zakřížkujte zvolenou možnost)

18 – 30 let

30 – 45 let

45 – 60 let

3. Jaký význam přikládáte svému dosaženému vzdělání? (Zakřížkujte zvolenou možnost)

Zcela zásadní význam

Dosažené vzdělání je pro mě osobně velmi důležité

Dosažené vzdělání nepovažuji za důležité

4. Považujete za důležité absolvovat vzdělání na Vojenské VŠ ve vztahu k vykonávané profesi? (Zakřížkujte zvolenou možnost)

Ano, pro moji práci má vojenské vzdělání značný význam

Ano, ačkoliv není potřeba v současnosti, výhledově může být potřeba

Ne, vojenské vysokoškolské vzdělání v mé oblasti není zapotřebí

5. Dosažené vzdělání je velmi významné pro můj profesní život. (Zakroužkujte číslici podle důležitosti v rozmezí 1 až 5)

Naprostou souhlasím 1	Spíše souhlasím 2	Nevím 3	Spíše nesouhlasím 4	Naprostou nesouhlasím 5
--------------------------	----------------------	------------	------------------------	----------------------------

6. Myslíte si, že je profesní vzdělávání důležité pro Váš profesní růst? (Zakřížkujte zvolenou možnost)

Ano, mám díky němu možnost dalšího postupu

Ne, profesní vzdělávání pro mě nemá význam ani přínos

Nedokážu posoudit

7. Kolika vzdělávacích akcí zaměřených na profesní rozvoj jste se zúčastnili v posledních 12 měsících?*(Uveďte počet)*

.....

8. Z jakého důvodu jste se zúčastnili profesního vzdělávání? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

Z důvodu splnění základních kvalifikačních požadavků formou kariérové přípravy

Z důvodu splnění konkrétních specializovaných požadavků formou odborné přípravy

Z důvodu splnění specifických profesních požadavků formou účelové přípravy

Z důvodu splnění konkrétních jazykových požadavků

9. Jaký druh profesního vzdělávání jste absolvovali?*(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

Kariérovou přípravu (např. základní příprava, praporčický kurz apod.)

Odbornou přípravu (např. spojař, chemik, střelec operátor, řidič apod.)

Účelovou přípravu (pro nasazení v zahraničních operacích)

Jazykovou přípravu (různé druhy a úrovně STANAG)

10. Bylo pro Vás profesní vzdělávání přínosem?*(Zakřížkujte zvolenou možnost, případně dopište svůj názor)*

Ano, pomohlo mi v profesním růstu

Ano, pomohlo mi v kariéřním postupu

Ano, díky němu zvládám výkon své funkce lépe

Ne, nemělo pro mě žádný přínos

Jiný přínos, uveďte.....

11. Začali jste během služby v Armádě České republiky studovat?*(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

Ano- dokončení středního vzdělání s maturitou

Ano- dokončení vysokoškolského vzdělání

Ano- navštěvuji jazykový kurz, jazykovou školu (cizí jazyk, angličtinu)

Ne, nepovažuji to za důležité

12. Jaký byl pro Vás důvod doplnění si vzdělání? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

- Čistě z profesních důvodů s přímou vazbou na brzké povýšení
- Z profesních důvodů, bez přímé vazby na brzké povýšení (výhled do budoucna)
- Z osobních důvodů
- Jiný důvod

13. Jak dlouho sloužíte v Armádě České republiky? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

- Méně než 10 let
- 10 – 15 let
- 16 – 20 let
- Více než 20 let

14. Do jakého hodnostního sboru patříte? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

- Mužstvo (vojín, svobodník)
- Poddůstojník (desátník, četař, rotný)
- Praporčík (rotmistr až štábní praporčík)
- Nižší důstojník (poručík až kapitán)

15. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

- Střední s výučním listem
- Středoškolské s maturitou
- Vyšší odborné
- Vysokoškolské

16. Máte vojenské vzdělání? *(Zakřížkujte zvolenou možnost)*

- Ano, středoškolské
- Ano, vysokoškolské
- Ne

17. Pokud je Vaše vzdělání nevojenské, do jaké oblasti byste jej zařadili? *(Zakřížkujte zvolenou možnost nebo uveďte jiný druh vzdělání)*

- Humanitní manažerské
- Technické
- Ekonomické nebo
- Zdravotní
- Jiné (uveďte, jaké).....

Děkuji Vám za vyplnění!